

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVĽHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

Evidenčné číslo: 107007/B/2023/36124048427322116

**PODMIENKY NA ZALOŽENIE PODNIKU
V KRAJINÁCH V4
(Bakalárska práca)**

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
PODNIKOVOHOSPODÁRSKA FAKULTA
SO SÍDLOM V KOŠICIACH**

**PODMIENKY NA ZALOŽENIE PODNIKU
V KRAJINÁCH V4**

(Bakalárska práca)

Študijný program:	Ekonomika a Manažment podniku
Študijný odbor:	Ekonomika a Manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra ekonómie a manažmentu
Vedúci záverečnej práce:	prof. Ing. Michal Pružinský, CSc.

Košice 2023

Noémi Kiglerová

Zadanie záverečnej práce (vo vytlačenej verzii nahradit' stranou z AIS-u).

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval(a) samostatne a že som uviedol (uviedla) všetku použitú literatúru.

Dátum: 16.02.2023

.....

(podpis študenta)

Podakovanie

Na tomto mieste sa chcem poďakovať vedúcemu bakalárskej práce, prof. Ing. Michal Pružinský, CSc. za cenné rady a odbornú pomoc pri vypracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

KIGLEROVÁ, Noémi: Podmienky na založenie podniku v krajinách V4 – Ekonomická univerzita v Bratislave. Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach; Katedra ekonómie. – Vedúci záverečnej práce: prof. Ing. Michal Pružinský, CSc.. – Košice: PHF EU, 2023, počet strán 64.

Cieľom záverečnej práce je: identifikácia výhod a nevýhod podmienok súvisiacich so založením podniku v Slovenskej republike, a to na základe ich porovnania s podmienkami v krajinách Vyšehradského regiónu. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 8 grafov, a 12 tabuliek.

Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu riešenej problematiky doma a v zahraničí.

V ďalšej časti sa charakterizuje cieľ práce, ktorým je identifikácia výhod a nevýhod podmienok súvisiacich so založením podniku v Slovenskej republike, a to na základe ich porovnania s podmienkami v krajinách Vyšehradského regiónu.

Záverečná kapitola sa zaoberá porovnávaním podmienok pre založenie podniku v krajinách V4. Výsledkom práce je identifikácia výhod a nevýhod pre založenie spoločnosti na Slovensku

Kľúčové slová:

Založenie podniku. Slovenská republika, Vyšehradský región. Komparácia.

ABSTRACT

KIGLEROVÁ, Noémi: Conditions for Starting a Business in V4 Countries – The University of Economics in Bratislava. The Faculty of Business Economics in Košice; Department of Economics. – Thesis supervisor: prof. Ing. Michal Pružinský, CSc.. – Košice: PHF EU, 2023, pages 64.

The aim of the final thesis is identification of advantages and disadvantages related to establishing a business in the Slovak Republic, based on their comparison with the conditions in the countries of the Vyšehrad region. The thesis is divided into 5 chapters. It contains 8 graphs and 12 tables.

The first chapter is devoted to the current state of solved problems at home and abroad.

In the next part we characterize the aim of the work, which is the identification of advantages and disadvantages related to establishing a business in the Slovak Republic, based on their comparison with the conditions in the countries of the Vyšehrad region.

The final chapter deals with the comparison of the condition for establishing a business in the V4 countries. The solution to the problem is to identify the advantages and disadvantages for establishing a company in Slovakia.

Keywords:

Establishment of a business, Slovak Republic, V4 Countries. Comparison.

OBSAH

Úvod	10
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	11
1.1 Podnikanie.....	11
1.2 Podnikateľ	12
1.3 Podnik.....	12
1.4 Podnikateľské prostredie	13
1.4.1 Hodnotenie podnikateľského prostredia :	14
1.4.2 Doing Business	14
1.4.3 Index vnímania korupcie CPI	15
1.4.4 Index ekonomickej slobody	17
1.5 Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným	18
2 Cieľ práce	21
3 Metodika práce a metódy skúmania	22
4 Výsledky práce	24
4.1 Slovenská republika.....	24
4.1.1 Doing Business	24
4.1.2 Index vnímania korupcie CPI	30
4.1.3 Index ekonomickej slobody	31
4.2 Česká republika	32
4.2.1 Doing Business	32
4.2.2 Index vnímania korupcie CPI	40
4.2.3 Index ekonomickej slobody	41
4.3 Maďarsko	42
4.3.1 Doing Business	42
4.3.2 Index vnímania korupcie CPI	49
4.3.3 Index ekonomickej slobody	49
4.4 Poľsko.....	51
4.4.1 Doing Business	51
4.4.2 Index vnímania korupcie CPI	57
4.4.3 Index ekonomickej slobody	57
5 Diskusia.....	60
Záver	62
6 Bibliografia	63

Zoznam tabuliek

Tab. 1 Hodnotenie tém Doing Business SR	25
Tab. 2 Platenie daní v SR.....	29
Tab. 3 Index ekonomickej slobody SR.....	31
Tab. 4 Hodnotenie tém Doing Business ČR.....	33
Tab. 5 Platenie daní v ČR	39
Tab. 6 Index ekonomickej slobody ČR	41
Tab. 7 Hodnotenie tém Doing Business Maďarska	43
Tab. 8 Platenie daní v Maďarsku.....	48
Tab. 9 Index ekonomickej slobody Maďarska	50
Tab. 10 Hodnotenie tém Doing Business Poľska	51
Tab. 11 Platenie daní v Poľsku	56
Tab. 12 Index ekonomickej slobody Poľska.....	58

Zoznam grafov

Graf 1 Hodnotenie tém Doing Business SR	26
Graf 2 Index vnímania korupcie SR	30
Graf 3 Hodnotenie tém Doing Business ČR.....	34
Graf 4 Index vnímania korupcie ČR.....	40
Graf 5 Hodnotenie tém Doing Business Maďarska.....	44
Graf 6 Index vnímania korupcie Maďarska.....	49
Graf 7 Hodnotenie tém Doing Business Poľska	52
Graf 8 Index vnímania korupcie Poľska	57

Úvod

Vytvorenie kvalitného podnikateľského prostredia je motivujúcim faktorom k založeniu podniku v danej krajine. Podnikateľov ovplyvňuje mnoho faktorov ako napríklad daňové zaťaženie, legislatíva alebo rôzne odvody. Každá krajina by sa mala snažiť vytvoriť kvalitné podmienky pre podnikateľov, pretože tak prispejú aj k rozvoju ekonomiky a ku konkurencieschopnosti danej krajiny.

V bakalárskej práci sa zaoberáme podmienkami pre založenie spoločnosti s ručením obmedzeným v krajinách Vyšehradského regiónu. Krajiny V4 majú podobný typ ekonomiky a tiež geologické podmienky. Hlavným cieľom bakalárskej práce je identifikácia výhod a nevýhod podmienok súvisiacich so založením podniku v Slovenskej republike, a to na základe ich porovnania s podmienkami v krajinách Vyšehradského regiónu.

V prvej kapitole bakalárskej práce je spracovaný súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí. Objasnenie pojmov ako je podnikanie, podnikateľ, podnik. Definujeme aj vybrané indexy, ktoré sú použité na hodnotenie podmienok pre založenie podniku v jednotlivých krajinách. V práci sme sa zamerali na Index Doing Business, Index vnímania korupcie a Index ekonomickej slobody.

V ďalšej časti našej práce hodnotíme podmienky pre založenie podniku v krajinách Vyšehradského regiónu na základe nami vybraných indexov. Popíšeme si potrebný čas pri zakladaní podniku alebo aj pri vybavovaní stavebných povolení. Taktiež si definujeme aj náklady súvisiace so založením podniku aj náklady pri vybavovaní stavebných povolení. Záverečná časť práce je venovaná identifikácii výhod a nevýhod pri zakladaní spoločnosti v jednotlivých krajinách. V práci využívame najmä metódu analýzy a komparácie. Pre prehľadnejšie zobrazenie sú v práci využité tabuľky a grafy.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

V úvode tejto časti si bližšie popíšeme pojmy ako sú podnik, podnikateľ a podnikanie. S týmito pojmami súvisí aj podnikateľské prostredie. Podnikateľské prostredie je dôležité keďže priamo ovplyvňuje podnikateľa a tiež jeho podnikateľskú činnosť. Zameriame sa na podmienky založenia podniku s ručením obmedzeným na Slovensku a takisto v krajinách Vyšehradského regiónu. V tejto časti si charakterizujeme aj podmienky, ktoré sú potrebné pre založenie spoločnosti s ručením obmedzeným.

1.1 Podnikanie

Užšie chápanie podnikania dobre vystihuje definícia Wennekera a Thurika, podľa ktorých podnikanie je prejav schopnosti a ochoty jednotlivcov (či už samých, v tímoch, v rámci alebo nad rámec existujúcich organizácií) vnímať a vytvárať nové ekonomické príležitosti (založené na nových produktoch, výrobných postupoch, organizačných schémach či kombinácii produktov a trhov), uvádzať svoje nápady na trh čeliac neistote a iným prekážkam, a rozhodovať o lokalizácii, forme a využití zdrojov a inštitúcií (Holienka, 2018).

Pojem podnikanie je vymedzený obchodným zákonníkom v § 2 ods. 1, podľa ktorého sa podnikaním rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Táto právna úprava vychádza z Ústavy SR (čl. 35 ods. 1), ktorá určuje : „Každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikať a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť“. Z hľadiska právnej úpravy je dôležité, aby boli naplnené všetky znaky podnikania vymedzené Obchodným zákonníkom:

Samostatnosť. Tento znak je potrebné vnímať tak, že podnikateľ sám rozhoduje o spôsobe a formách svojej podnikateľskej činnosti a nie je podriadený inému subjektu, ktorého príkazy musí plniť (napr. zamestnanecký pomer).

Sústavnosť. Tento znak nemožno vykladať ako nepretržitosť. Kritérium sústavnosti spĺňa každá činnosť, ktorá má u daného podnikateľa tendenciu sa opakovať.

Vlastné meno. Podnikateľ koná vo vlastnom mene, keď nekoná v mene niekoho iného. Vlastným menom podnikateľa je jeho obchodné meno. Obchodné meno fyzickej

osoby je jej meno a priezvisko. U obchodných spoločností a družstiev je obchodným menom ich názov, pod ktorým sú zapísané v obchodnom registri.

Vlastná zodpovednosť. Konanie podnikateľa zaväzuje jeho samého, preto nesie zodpovednosť za porušenie povinností, ktoré na seba prevzal. Vlastná zodpovednosť je úzko spojená s podnikateľským rizikom.

Ziskovosť. Zisk je hlavným motívom podnikania, podnikateľ podniká preto, aby dosiahol zisk (Majdúchová a spol., 2018, s. 12).

1.2 Podnikateľ

D.M. Clélland sa v roku 1961 o podnikateľovi vyjadril, že je to energický človek so schopnosťou riskovať. K. Vesper v roku 1980 tvrdil, že podnikateľ je osoba, ktorá je rozdielne vnímaná ekonómami, psychológmi, politikmi a ďalšími podnikateľmi. Stredoeurópska podnikateľská sociálna iniciatíva (CEBSI) definuje podnikateľa, ako tvorivú silu ekonomiky, zároveň však ako jedno z nepochopených povolaní našej spoločnosti, ktorého prínos pre dnešnú civilizáciu ostáva nedocenený. Pojem podnikateľ je v podmienkach Slovenskej republiky vymedzený legislatívou – Obchodným zákonníkom. Podnikateľom podľa Obchodného zákonníka § 2 ods. 2 je :

- osoba zapísaná v obchodnom registri (napr. obchodné spoločnosti),
- osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia (napr. živnostník – fyzická osoba),
- osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitých predpisov (napr. advokáti, lekári),
- fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitých predpisov (Majdúchová a spol., 2018, s. 14).

1.3 Podnik

G. Wöhe zastáva názor, že podnik je plánovite organizovaná hospodárska jednotka, v ktorej sa zhotovujú a predávajú vecné statky a služby. Táto definícia sa snaží o vymedzenie podniku ako komplexného objektu, ktorý je predmetom skúmania viacerých vedných disciplín.

E. Gutenberg definuje podnik ako kombináciu výrobných faktorov, ktorými vlastníci chcú dosiahnuť určité ciele (napr. maximalizáciu svojich príjmov, zlepšenie sociálneho postavenia, dosiahnutie hospodárskej moci a pod.)

Podnik podľa obchodného zákonníka § 5 ods. 1 rozumieme súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podnikaniu patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť. Toto vymedzenie podniku zodpovedá jeho chápaniu ako predmetu právnych vzťahov (Majdúchová a spol., 2018, s. 15).

1.4 Podnikateľské prostredie

Ako uvádza Dvořáček a Slnčík (2012, s. 3), tak každý podnik je otvorený systém, ktorý má vzťahy k okoliu, v ktorom pôsobí a výsledky podniku potom v značnej miere závisia od faktoroch vonkajšieho a vnútorného prostredia. Tieto sily a faktory môžu pôsobiť buď priamo, alebo nepriamo na aktivity a výsledky aktivít podniku.

Podnikateľské prostredie predstavuje všetky sily a vplyvy, ktoré pôsobia na konkrétny podnikateľský subjekt, či už z vonkajšieho (externého) prostredia alebo z vnútorného (interného) prostredia.

Štruktúrovať podnikateľské prostredie môžeme z rôznych hľadísk a je vnímaná rôznymi autormi rôzne. Asi najčastejšie sa stretávame so štruktúrovaním podnikateľského prostredia z dvoch pohľadov, a to z pohľadu smeru vplyvu faktorov na daný podnik a z priestorového pohľadu pôsobenie daného podniku. Štruktúra podnikateľského prostredia z pohľadu smeru vplyvu faktorov na daný podnik rozlišuje podnikateľské prostredie na externé (vonkajšie) a prostredie interné (vnútorné). Externé prostredie je prostredie, ktoré sa nachádza mimo podnikateľského subjektu. Toto externé prostredie môžeme rozčleniť do dvoch vrstiev, a to na makroprostredie a trhové prostredie. Makroprostredie je chápané ako vzdialenejšie prostredie a trhové prostredie ako tzv. bližšie prostredie. Kotler a Keller (2013, s. 42) nazývajú makroprostredie ako širšie prostredie a trhové prostredie ako tzv. činné prostredie. Interné prostredie je potom chápané ako prostredie konkrétného podnikateľského subjektu. Niektorí autori, ako napríklad P. Kotler s G. Armstrongom (2001), členia prostredie do troch vrstiev: makroprostredie, mikroprostredie (trhové prostredie) a vnútorné prostredie, pričom makroprostredie a mikroprostredie sú súčasťou vonkajšieho prostredia. Ďalší autori (ako napr. Jakubíková 2008, s. 82-84) rozčleňujú podnikateľské prostredie na

makroprostredie a mikroprostredie (zahŕňajúce trh a podnik). Z tohto je vidieť, že čo autor, to iný názor a iné pomenovanie.

Od konca minulého storočia je vnímaný vplyv podnikateľského prostredia na úspech podnikania ako veľmi významný, ak nie priamo určujúci. Môžeme objaviť v Timmonsovom modeli z roku 2001 podnikateľské prostredie ako jeden z troch faktorov úspechov podnikania. V tomto svojom modeli ho Timmons označuje ako hnacie sily. Tiež systémový model faktorov úspechov v podnikaní zaraďuje podnikateľské prostredie medzi tzv. objektívne faktory úspechov podnikania, spolu s faktorom vlastníctva (Jünger a Fialová 2004, s. 47-48). Z tohto pohľadu je vidieť, že význam podnikateľského prostredia pre úspech podnikanie je nezanedbateľným. Ak by sme stručne mali zhrnúť význam podnikateľského prostredia pre podnikanie, tak môžeme vyjsť z tvrdení Jünger a Fialová (2004, s. 27), že podnikateľské prostredie vytvára:

- podmienky na štart podnikateľskej činnosti;
- podmienky na rozvoj podnikateľskej činnosti;
- podmienky pre kvalitné podnikateľské aktivity.

Jünger a Fialová (2004, s. 27) ďalej tvrdia, že dobré podnikateľské prostredie sa dá charakterizovať tak, že akonáhle sa vynorí určitý dopyt (potreba), potom je uspokojený účelne, účinne a tak rýchlo, ako je to len možné (Zapletalová, 2016).

1.4.1 Hodnotenie podnikateľského prostredia :

Na meranie kvality podnikateľského prostredia sa používajú rôzne indexy. Majú rôznu konštrukciu, využívajú rôzne údaje a rôzne zdroje údajov, rôzne premenné veličiny. Indexy možno deliť z rôznych hľadísk, napríklad podľa druhov, podľa objektivity, podľa hodnotiacich subjektov, prípadne podľa zvolenej hodnotenej veličiny, atď. (Jenčíková, 2005).

1.4.2 Doing Business

Projekt Doing Business poskytuje objektívne opatrenia obchodných predpisov a ich presadzovanie v 190 ekonomikách. Ekonomiky sú zoradené podľa jednoduchosti podnikania od 1 do 190. Poradie sa určuje zoradením súhrnných skóre (predtým nazývaných vzdialenosť k hranici) na 10 tém, z ktorých každá pozostáva z niekoľkých ukazovateľov, pričom každá téma má rovnakú váhu. Skupina Svetovej banky formuluje nový prístup k

hodnoteniu podnikateľského a investičného prostredia v ekonomikách na celom svete po ukončení projektu Doing Business .

V posledných rokoch spoločnosť Doing Business zaviedla vylepšenia všetkých svojich sád indikátorov. V Doing Business 2015 , získavanie úverov a ochrana menšinových investorov rozšírili svoje existujúce opatrenia, zatiaľ čo riešenie platobnej neschopnosti zaviedlo nové opatrenia kvality. V Doing Business 2016 sa vybavovaním stavebných povolení, získavaním elektriny, registráciou majetku a presadzovaním zmlúv zaviedli aj nové meradlá kvality a cezhraničné obchodovanie zaviedlo nový scenár na zvýšenie ekonomickej relevantnosti. V Doing Business 2017 zaviedlo platenie daní nové opatrenia v procesoch po podaní.

Ukazovatele prezentované a analyzované v Doing Business merajú reguláciu podnikania, kvalitu a silu právnych rámcov, ochranu vlastníckych práv —a vplyv všetkých týchto faktorov na podniky, najmä malé a stredné domáce firmy. Po prvé, ukazovatele dokumentujú zložitosť regulácie, ako je počet postupov na začatie podnikania alebo na registráciu prevodu obchodného majetku. Po druhé, merajú čas a náklady na dosiahnutie regulačného cieľa alebo súlad s reguláciou, ako je čas a náklady na presadenie zmluvy, bankrot alebo cezhraničné obchodovanie. Po tretie, merajú rozsah právnej ochrany majetku, napríklad ochranu menšinových investorov pred rabovaním riaditeľmi spoločností alebo rozsah aktív, ktoré možno použiť ako kolaterál podľa zákonov o zabezpečených transakciách. Po štvrté, súbor ukazovateľov dokumentuje daňové zaťaženie podnikov (World Bank, 2022).

1.4.3 Index vnímania korupcie CPI

(CPI – Corruption Perception Index) vyjadruje kvalitu podnikateľského prostredia cez vnímanie korupcie. Index každoročne publikuje od r. 1995 Transparency International (TI) z Nemecka a korupciu definuje ako zneužívanie právomocí verejného činiteľa ku osobnému obohacovaniu. CPI sa považuje za kompozitný index, zostavený z niekoľkých prieskumov, ktoré sú však rozdielne, lebo používajú objektívne alebo subjektívne údaje z rôznych zdrojov. Prieskumy robia nezávislé inštitúcie. Niektoré sa robili iba jedenkrát, niektoré sa opakujú každoročne (vtedy sa používa priemer za posledné 3 roky), atď. (Jenčíková,2005).

Index vnímania korupcie (CPI) je najpoužívanejším globálnym hodnotením korupcie na svete. Meria, ako skorumpovaný je podľa odborníkov a podnikateľov vnímaný verejný sektor každej krajiny.

Skóre každej krajiny je kombináciou najmenej 3 zdrojov údajov získaných z 13 rôznych prieskumov a hodnotení korupcie. Tieto zdroje údajov zbierajú rôzne renomované inštitúcie vrátane Svetovej banky a Svetového ekonomického fóra.

Skóre CPI neodráža názory Transparency International ani našich zamestnancov. CPI je celosvetovo popredné meranie korupcie vo verejnom sektore. Keďže spája mnoho rôznych prejavov korupcie do jedného globálne porovnateľného ukazovateľa, poskytuje komplexnejší obraz o situácii v konkrétnej krajine ako každý zdroj braný samostatne. Proces výpočtu CPI sa pravidelne prehodnocuje, aby sa zabezpečilo, že je čo najspoľahlivejší a najkoherentnejší.

Zdroje údajov použité na zostavenie CPI konkrétne pokrývajú tieto prejavy korupcie vo verejnom sektore:

- Úplatkárstvo
- Odklon verejných financií
- Úradníci využívajúci svoju verejnú funkciu na súkromný zisk bez toho, aby museli čeliť následkom
- Schopnosť vlád kontrolovať korupciu vo verejnom sektore
- Nadmerná byrokracia vo verejnom sektore, ktorá môže zvýšiť príležitosti na korupciu
- Nepotistické menovania v štátnej službe
- Zákony zabezpečujúce, že verejní činitelia musia zverejňovať svoje financie a potenciálne konflikty záujmov
- Právna ochrana pre ľudí, ktorí nahlásia prípady podplácania a korupcie
- Zajatie štátu úzkymi osobnými záujmami
- Prístup k informáciám o veciach verejných/činnosti vlády

CPI nezahŕňa:

- Priame vnímanie alebo skúsenosť občanov s korupciou

- Daňový únik
- Nezákonné finančné toky
- Sprostredkovatelia korupcie (právnici, účtovníci, finanční poradcovia atď.)
- Prania špinavých peňazí
- Korupcia v súkromnom sektore
- Neformálne ekonomiky a trhy (Transparency International, 2021).

1.4.4 *Index ekonomickej slobody*

Prestížna americká organizácia The Heritage Foundation v spolupráci s redakciou denníka The Wall Street Journal každoročne vypracúvajú analytickú štúdiu Index ekonomickej slobody. Skúmajú v nej úroveň ekonomickej slobody v 177 krajinách sveta. Analýza je publikovaná každoročne od roku 1995.

Slovenským partnerom pri zverejňovaní štúdie je Nadácia F. A. Hayeka. Index definuje ekonomickú slobodu ako „obmedzenosť vládneho vplyvu na rozhodovanie o produkcii, alebo spotrebe tovaru a služieb nad rozsah nevyhnutný na zachovanie slobody samotnej“.

Pri zostavovaní 177-miestneho rebríčka Index hodnotí každú krajinu podľa nasledujúcich desiatich kategórií:

1. Vlastnícke práva
2. Miera korupcie
3. Daňové zaťaženie
4. Štátne výdavky
5. Podnikateľské prostredie
6. Trh práce
7. Menová stabilita
8. Medzinárodný obchod
9. Podmienky pre investovanie
10. Finančný sektor

Každá z kategórií obsahuje rôzny počet faktorov hodnotených vlastnou škálou, spolu 50 vo všetkých kategóriách. Aritmetický priemer hodnotení všetkých faktorov udáva index ekonomickej slobody konkrétnej ekonomiky. Čím je rozdiel menší, tým je vyššia ekonomická sloboda v danej krajine (Hayek, 2013).

1.5 Založenie spoločnosti s ručením obmedzeným

V tejto práci som sa rozhodla venovať podmienkam pre založenie spoločnosti s ručením obmedzeným a to aj na základe toho, že je to najčastejšia forma podnikania na Slovensku.

Spoločnosť s ručením obmedzeným je spoločnosť, ktorej základné imanie tvoria vopred určené vklady spoločníkov. Spoločnosť s ručením obmedzeným môže založiť jedna osoba, najviac však 50 spoločníkov. Obchodné meno spoločnosti musí obsahovať označenie „s.r.o.“ alebo „spol. s.r.o.“ Spoločnosť zodpovedá za záväzky celým svojím imaním. Spoločník ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho vkladu zapísaného v obchodnom registri. Hodnota základného imania spoločnosti ručením obmedzeným predpísaná zákonom musí byť minimálne 5000 eur, vklad jedného spoločníka musí byť minimálne 750 eur (Papula a kol., 2018,).

Ak sa rozhodnete založiť si s.r.o. je potrebné si rozmyslieť a vybrať obchodné meno, sídlo spoločnosti a taktiež predmet podnikania.

Pri zakladaní spoločnosti potrebujete vypracovať a predložiť viacero rôznych dokumentov.

Sú nimi:

- zakladateľská listina alebo spoločenská zmluva,
- vyhlásenie správcu vkladu, ktorým písomne preukazuje vloženie základného imania,
- podpisový vzor konateľa, ktorý musí byť úradne overený,
- vyhlásenie jediného spoločníka, ak s. r. o. zakladá len jedna osoba, že nie je jediným zakladateľom alebo jediným spoločníkom vo viac ako dvoch spoločnostiach,
- súhlas zodpovedného zástupcu, ak je predmetom podnikania viazaná alebo remeselná živnosť,

- súhlas vlastníka nehnuteľnosti s overeným podpisom majiteľa,
- pri zahraničnej osobe notársky overené čestné vyhlásenie, že ste zahraničná osoba,
- splnomocnenie pre osobu, ktorá vybavuje zápis do obchodného registra, ak to nevybavuje priamo podnikateľ (tatrabanka.sk, 2022).

Ak spoločnosť zakladá len jedna osoba v tom prípade je potrebná zakladateľská listina, ak spoločnosť zakladá viac spoločníkov tak bude potrebné vypracovať spoločenskú zmluvu.

Oba tieto dokumenty musia obsahovať náležitosti, ktoré stanovuje Obchodný zákonník. Sú nimi hlavne :

- obchodné meno,
- sídlo,
- prví konatelia a spoločníci, správca vkladu,
- predmet podnikania,
- výška základného imania, výška vkladu každého spoločníka a výška splatených vkladov pri založení spoločnosti, ako aj spôsob a lehota splácania vkladu,
- výška rezervného fondu a jeho dopĺňanie, ak ho s. r. o. pri svojom vzniku vytvára,
- výhody poskytnuté osobám podieľajúcim sa na založení spoločnosti,
- predpokladané náklady spoločnosti súvisiace s jej založením a vznikom,
- ďalšie údaje podľa zákona (tatrabanka.sk, 2022).

Keď máte tieto dokumenty vypracované, môžete požiadať o vydanie živnostenského oprávnenia na príslušnom živnostenskom úrade. Bude potrebné predložiť zakladateľskú listinu alebo spoločenskú zmluvu a príslušné kolky. V prípade ak ohlasujete viazanú alebo remeselnú živnosť musíte predložiť aj súhlas zodpovedného zástupcu aj s preukázaním praxe. Ak všetky tieto náležitosti splníte tak vám úrad vydá do troch dní IČO aj živnostenské oprávnenie.

Ďalšia vec, ktorá je pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným dôležitá je tá, že nesmiete byť dlžníkom. To znamená, že s.r.o. môže založiť len osoba, ktorá nie je daňovým dlžníkom, nie je vedená v registri exekúcií ani nemá nedoplatky na sociálnom poistení. V prípade ak máte niekde dlh treba ho uhradiť ešte pred podaním návrhu na zápis do obchodného registra a počkať, kým vás z registra dlžníkov odstránia inak bude návrh na zápis zamietnutý.

Od roku 2020 sa dá spoločnosť do obchodného registra zapísať len elektronicky cez portál verejnej správy, na čo treba mať aj kvalifikovaný elektronický podpis. Ešte predtým treba vyplniť elektronický formulár návrhu na zápis s. r. o. do obchodného registra. K nemu je potrebné pripojiť všetky vypracované dokumenty z 5. bodu tohto článku a uhradiť aj súdny poplatok vo výške 150 EUR (tatrabanka.sk, 2022).

2 Cieľ práce

V tejto kapitole sa zameriame na hlavný cieľ tejto práce a taktiež si definujeme parciálne ciele, ktoré nám pomôžu naplniť hlavný cieľ tejto práce.

Cieľom záverečnej práce je identifikácia výhod a nevýhod podmienok súvisiacich so založením podniku v Slovenskej republike, a to na základe ich porovnania s podmienkami v krajinách Vyšehradskeho regiónu.

Prvý parciálnym cieľom je vymedzenie základných pojmov ako je podnik, podnikateľ, podnikanie. Definujeme nami vybrané medzinárodné indexy na hodnotenie podmienok pri zakladaní podniku.

Ďalším parciálnym cieľom bude zhodnotenie podmienok pre založenie podniku v jednotlivých krajinách Vyšehradskeho regiónu, kam patrí Slovenská republika , Maďarsko, Poľsko a Česká republika.

Posledným parciálnym cieľom bude porovnanie podmienok pre založenie podniku v krajinách V4 a následne zhodnotíme výhody a nevýhody týchto podmienok v jednotlivých krajinách.

Naplnením týchto cieľov, by sme chceli čitateľom pomôcť pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným. Čitatelia práce si budú môcť prečítať informácie potrebné k založeniu s.r.o. a takisto si budú vedieť porovnať podmienky v rámci V4 a zhodnotiť výhody a nevýhody jednotlivých krajín a na základe toho si môžu vybrať podnikateľskú činnosť či prostredie v ktorom chcú podnikat'.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Táto kapitola slúži na opis spôsobu, akým budeme stanovené ciele naplňovať. Charakterizujeme si objekt skúmania a popíšeme metódy .

Pri vypracovaní našej bakalárskej práce sme postupovali podľa nasledujúcich krokov. Na základe informácií z dostupnej literatúry sme zdefinovali základné pojmy ako podnikanie, podnik, podnikateľ, spoločnosť s ručením obmedzeným a podnikateľské prostredie.

Charakterizovali sme si aj indexy na základe, ktorých budeme hodnotiť náročnosť založenia podniku v jednotlivých krajinách. Prostredníctvom indexu Doing Business si popíšeme náročnosť založenia podniku, popíšeme si postup aj náklady na vybavenie stavebných povolení, porovnáme daňové zaťaženie v jednotlivých krajinách aj platobnú neschopnosť. Pomocou indexu vnímania korupcie si zhodnotíme vývoj v jednotlivých krajinách za posledných 10 rokov. Pomocou indexu ekonomickej slobody si porovnáme skóre jednotlivých krajín v štyroch pilieroch.

Objektom skúmania tejto bakalárskej práce je skúmanie podmienok pre založenie podniku v jednotlivých krajinách a následne porovnania výhod a nevýhod Slovenskej republiky v porovnaní s krajinami Vyšehradského regiónu.

Pre naplnenie stanovených cieľov sme pracovali s medzinárodnými indexami ako sú Doing Business, Index vnímania korupcie a Index ekonomickej slobody. Inštitúcie, ktoré každoročne vydávajú a tvoria tieto indexy sú Svetová banka, Transparency International a Heritage Foundation.

V našej práci sme použili metódy ako analýza, syntéza a komparácia.

Analýza

Pomocou tejto metódy sme sa venovali analýze indexov. Analyzovali sme rôzne aspekty týkajúce sa zakladania spoločnosti ako napríklad čas a náklady na založenie podniku. Medzi ďalšie aspekty, ktoré budeme skúmať patria platenie daní, platobná neschopnosť jednotlivých krajín a taktiež vybavovanie stavebných povolení.

Syntéza

Metóda syntézy bolo požitá pri celkom zhodnotení zhromaždených informácií.

Komparácia

Túto metódu sme využili na porovnávanie podmienok pre založenie spoločnosti s ručením obmedzeným v jednotlivých krajinách V4. Porovnávali sme krajiny Vyšehradského regiónu medzi sebou, aby sme získali informácie o tom, ktorá krajina má aké výhody alebo nevýhody v porovnaní s ostatnými krajinami.

Grafické zobrazenie

Kvôli prehľadnejšiemu zobrazeniu sme sa rozhodli využiť aj grafické zobrazenie rôznych indexov. Vďaka grafom môžeme vidieť, ktorá krajina má aké nedostatky a ktorá krajina má aké výhody oproti ostatným krajinám.

4 Výsledky práce

V tejto kapitole si priblížime náležitosti, ktoré sú potrebné pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným v každej z krajín Vyšehradského regiónu. Ďalej na základe indexov ako sú Doing Business, Index vnímania korupcie a Index ekonomickej slobody zhodnotíme vybrané aspekty týkajúce sa zakladania podniku. V závere kapitoly si popíšeme problematické oblasti jednotlivých krajín ako aj výhody.

4.1 Slovenská republika

Každá krajina by sa mala snažiť vytvoriť priaznivé podmienky pre podnikateľov či investor. Ak si porovnáme Slovenskú republiku so svetovými ekonomikami tak dospejeme k záveru, že Slovenská republika je menej výkonná. V roku 2020 Slovenská republika uľahčila začatie podnikania zrušením požiadavky na predkladanie informácií o daňových nedoplatkoch. V roku 2019 uľahčila Slovenská republika vymáhanie zmlúv zavedením elektronickej služby procesu. V roku 2017 Slovenská republika zlacnila a zjednodušila platenie daní znížením dane z motorových vozidiel a počtu platieb dane z nehnuteľností.

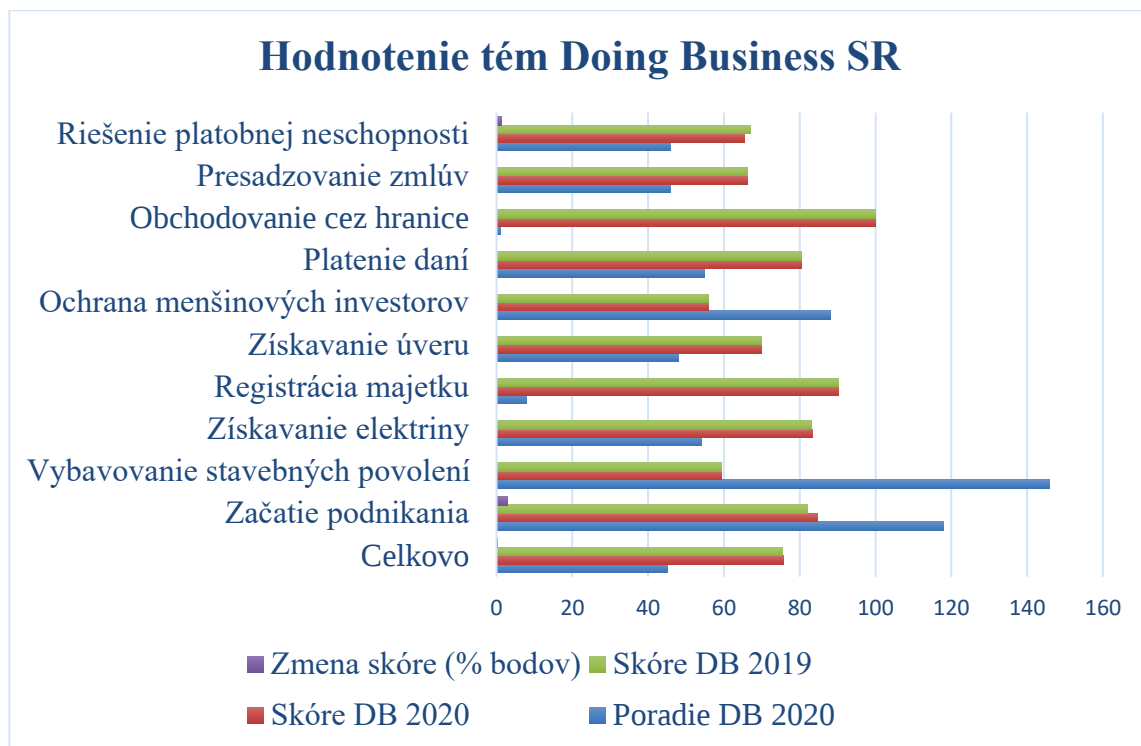
4.1.1 *Doing Business*

Vďaka projektu Doing Business, dokážeme medzi sebou porovnávať až 190 ekonomík na základe až 10 tém, ktoré majú rovnakú váhu. Každá z týchto tém má pridelené poradie a tiež skóre. Za rok 2020 Slovensko dosiahlo skóre 75,6 čo je nárast oproti roku 2019. Vďaka skóre, ktoré dosiahlo v roku 2020 sa umiestnilo na 45. mieste.

Tab. 1 Hodnotenie tém Doing Business SR

Témy	Poradie DB 2020	Skóre DB 2020	Skóre DB 2019	Zmena skóre (% bodov)
Celkovo	45	75,6	75,4	↑ 0,2
Začatie podnikania	118	84,8	82,0	↑ 2,8
Vybavovanie stavebných povolení	146	59,4	59,3	↑ 0,1
Získavanie elektriny	54	83,3	83,2	↑ 0,1
Registrácia majetku	8	90,2	90,2	...
Získavanie úveru	48	70,0	70,0	....
Ochrana menšinových investorov	88	56,0	56,0	...
Platenie daní	55	80,6	80,6	...
Obchodovanie cez hranice	1	100	100	...
Presadzovanie zmlúv	46	66,1	66,1	...
Riešenie platobnej neschopnosti	46	65,5	66,9	↓ 1,4

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business 2020.

Graf 1 Hodnotenie tém Doing Business SR

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business 2020.

Na tomto grafe môžeme vidieť, že najvyššie skóre z pomedzi týchto 10 tém dosahuje napríklad obchodovanie cez hranice, registrácia majetku alebo začatie podnikania. Naopak najmenšie skóre dosahujú témy ako napríklad vybavovanie a získavanie stavebných povolení alebo ochrana menšinových investorov. Na základe tohto grafu môžeme zhodnotiť, že najväčšou nevýhodou je získavanie stavebných povolení na Slovensku.

Založenie podniku

Začiatok podnikanie na Slovensku podlieha týmto úkonom. Skontrolujte si či vami vybrané obchodné meno je jedinečné, to znamená, že ho nepoužíva žiadna iná spoločnosť, táto kontrola je možná online a bez poplatku. Na Overenie dokumentov je oprávnený matričný úrad obce alebo okresný úrad. Poplatok za overenie podpisu u notára je 1,99 eura (bez DPH), to je 9,95 (bez DPH) za overenie piatich podpisov. Poplatok za overenie a podpis na matrike je 2 eurá, to je 10 eur za overenie piatich podpisov. Obe možnosti sú bežne dostupné a používané v praxi.

Zaplaťte kapitálové príspevky a získajte čestné vyhlásenie od správcu finančných prostriedkov. Minimálny vklad spoločníka je 750 EUR. Pred registráciou spoločnosti minimálne 30 % z vkladu každého spoločníka a 50 % (2 500 EUR) minimálneho základného

imania. Kapitálový vklad sa spláca správcovi, ktorý je jedným zo zakladajúcich spoločníkov. Správca je povinný vydať čestné vyhlásenie o splatenom kapitálovom vklade v písomnej forme. Následne navštívite živnostenský úrad a požiadate o živnostenské oprávnenie taktiež je potrebná aj registrácia spoločnosti na daňovom úrade. Ak sú tieto požiadavky splnené môžete požiadať o zápis do obchodného registra. Podľa zákona o dani z pridanej hodnoty je spoločnosť povinná sa registrovať pre DPH, ak firma dosiahne obrat aspoň 49 790 €. V praxi sa niektoré spoločnosti registrujú pre DPH dobrovoľne, čo najskôr po zápise do obchodného registra.

Firma sa musí zaregistrovať aj do sociálnej poisťovni ako zamestnávateľ a takisto musí zaregistrovať aj všetkých svojich zamestnancov a to ešte predtým než začnú pracovať. Zamestnávateľ sa musí zaregistrovať aj do všetkých zdravotných poisťovní, v ktorých sú jeho zamestnanci poistení a to do ôsmich dní od začatia pracovného pomeru.

Väčšina týchto úkonov trvá jeden deň. Zápis do obchodného registra trvá približne 9 dní, nakoľko získavanie živnostenského oprávnenia môže trvať približne 1 až 3 dni. Založenie podniku na Slovensku trvá v praxi približne 3 týždne. Ak sa pozrieme na náklady spojené so založením s.r.o. tak ak si spoločnosť zakladáte svojpomocne tak náklady budú okolo 150 €. Ak sa rozhodnete založiť s.r.o. cez sprostredkovateľa tak počítajte s nákladmi vo výške okolo 250 €.

Vybavovanie stavebných povolení

Vybavovanie stavebných povolení na Slovensku je veľmi finančne aj časovo náročné. Musíte splniť 14 postupov, ktoré v praxi väčšinou trvajú okolo 300 dní. Niektoré povolenia si môžete vybaviť aj súčasne s predchádzajúcim postupom.

Prvá vec, ktorú budete potrebovať bude povolenie na investičný projekt. Toto povolenie slúži na preskúmanie navrhovanej lokality kde sa plánuje výstavba. Povolenie je bez poplatkov a získate ho do 30 dní. Ďalšie povolenie musíte získať od úradu životného prostredia. Toto povolenie definuje podmienky na obmedzenie negatívnych vplyvov stavby na životné prostredie a taktiež je bez poplatkov a trvá asi 30 dní. Získanie protipožiarnej vzdialenosti znamená, že projektová dokumentácia musí zodpovedať aktuálnym normám požiarnej bezpečnosti a príslušným zákonom. Táto žiadosť sa podáva miestnemu hasičskému zboru. Požiarny útvar poskytuje vyjadrenie o schválení projektovej dokumentácie alebo návrhu zmien. Po výstavbe projektu bude hasičský zbor prizvaný k obhliadke a skontroluje či boli dodržané podmienky. Toto povolenie je bez poplatkov a

v praxi ho môžete získať do 30 dní. Úrad verejného zdravotníctva preštuduje projektovú dokumentáciu a odsúhlasí technické podmienky, ktoré je potrebné dodržať pri realizácii stavby a po nej. Povolenie je spoplatnené vo výške 50 € a vybavenie trvá tiež 30 dní. Ďalej potrebujete súhlas od dodávateľa vody a kanalizácie. Toto povolenie stojí 18 € a vybavenie trvá okolo 26 dní. Stavebník potrebuje vyjadrenie dodávateľov inžinierskych sietí o možnom vplyve stavebnej činnosti na existujúce inžinierske siete a budúce dodávky inžinierskych sietí a odsúhlasí podmienky, za ktorých budú zariadenia udelené. Povolenie na umiestnenie od magistrátu musí obsahovať rozmery, základnú dispozíciu a architektonický koncept budovy, popis vplyvu, ktorý bude mať budova na životné prostredie, informácie o zamýšľanom využití budovy (napr. výroba, sklad), a informácie o zamýšľaných prípojkách inžinierskych sietí (voda, kanalizácia, elektrina atď.). Získanie takéhoto povolenia môže trvať aj 90 dní a náklady sú vo výške 100 €.

K stavebnému povolenie je potrebné priložiť súhlasy a vyjadrenia orgánov, projektové zámery stavby, doklady preukazujúce vlastnícke právo stavby alebo nájomnú zmluvu. Stavebné povolenie stojí 600 € a jeho získanie môže trvať 80 dní. Ak sa splnia technické podmienky na stavenisku je dodávateľ povinný napojiť túto stavbu na inžinierske siete. Získanie pripojenia na vodu a kanalizáciu je za poplatok 332 € a pripojenie trvá 7 dní. Budovu bude možné používať až po vydaní kolaudačného rozhodnutia. Stavebný úrad skúma či boli dodržané podmienky pri výstavbe objektu a či boli dodržané termíny. Po úspešnom vykonaní kontroly bude vydané kolaudačné rozhodnutie a budovu je možné zapísať do katastra nehnuteľností. Povolenie na bývanie je spoplatnené vo výške 400 € a viete ho získať za jeden deň. Celkové náklady za získanie povolení sú vo výške 1 516 €.

Registrácia majetku

Registrácia majetku na Slovensku prebieha nasledovne. Každá strana, teda ja kupujúci aj predávajúci získa výpis z obchodného registra. Výpis z obchodného registra môže byť buď v elektronickej alebo listinnej podobe. Tento výpis si viete vyžiadať na pošte kde zaplatíte 9€ (2 výpisy po 4,50€), obchodný register SR papierová forma 13€ (2 výpisy po 6,50€), notári papierová forma 1 strana 1,33€ (bez DPH). Podpisy na kúpno-predajnej zmluve sú obvykle osvedčené na matrike či u notára. Vyhotovujú sa štyri kópie, dve pre kataster a jeden pre každú zmluvnú stranu. Poplatky sú 8€. Posledný krok je zápis nehnuteľnosti na katastrálnom odbore okresného úradu. Zápis trvá 15 dní a zahŕňa náklady vo výške 66€.

Platenie daní

Platenie daní podľa Doing Business dosiahlo za rok 2020 skóre 80,6. V roku 2019 bolo skóre rovnaké, takže nenastala žiadna zmena.

Tab. 2 Platenie daní v SR

Daň alebo povinný odvod	Zákonná sadzba dane	Základ dane
Príspevky na sociálne zabezpečenie	35,2%	Hrubá mzda
Daň z príjmu PO	21%	Zdaniteľný zisk
Daň z úrokov	19%	Úrokový výnos
Zber odpadu	5,76%	Liter vyzbieraného netoxického odpadu
Daň z nehnuteľností	1,05%	Plocha pozemku nezastavaná stavbou
Daň z motorových vozidiel	Pevný poplatok	
Zamestnanec- odvody na sociálne zabezpečenie	13,4%	Hrubá mzda
Daň z pridanej hodnoty (DPH)	20%	Z pridanej hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business, 2020

Riešenie platobnej neschopnosti

Ak sa nejaká spoločnosť ocitne v platobnej neschopnosti, požiada o reorganizáciu s cieľom zachrániť podnik. Reorganizačný plán nemôže byť schválený bez súhlasu banky. Banka bude pravdepodobne hlasovať proti reorganizácii. Ak reorganizácia nebude schválená, konanie sa zmení na likvidáciu. Dlžník podávajúci návrh na reorganizáciu poverí konkurzného zástupcu vypracovaním reštrukturalizačným plánom. Dlžník podá žiadosť po kladom vypracovaní plánu do 30 dní. Súd začne reštrukturalizačné konanie do 15 dní od podania návrhu. Potom do 30 dní od začatia reštrukturalizácie súd schváli reštrukturalizáciu a oznámenie sa zverejní v Obchodnom vestníku, za správcu sa stanoví zástupca, ktorý bol poverený vypracovaním plánu. Veritelia predložia dôkazy o dlhu do 30 dní od schválenia reštrukturalizácie. Potom plyní 30 dňová lehota na zamietnutie pohľadávok. Správca následne zvolá schôdzu veriteľov do 30 dní od schválenia reštrukturalizácie súdom. Plán musí byť do 90 dní od schválenia preložený na schválenie

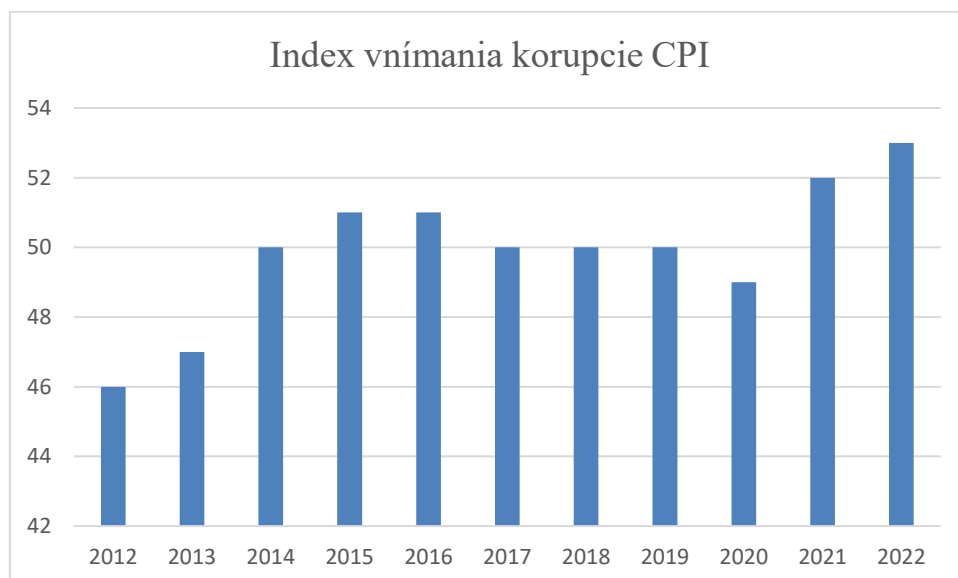
výboru veriteľov. Výbor môže požiadať správcu či dlžníka o úpravu. Ak Výbor plán neschváli správca musí podať návrh na konkurz. Ak plán schváli do 30 dní od dodania žiadosti, súd plán schváli do 25 dní od jeho schválenia. Súd môže plán aj zamietnuť a konanie sa zmení na konkurz. Veritelia predkladajú dôkazy o dlhu do 45 dní od vyhlásenia konkurzu správcovi. Správca zvolá schôdzu do 55 dní od vyhlásenia konkurzu. Konkurzné konanie zvyčajne trvá jeden až niekoľko rokov.

Medzi hlavné výdavky patria odmena advokáta okolo 3 %, odmeny konkurzného zástupcu do 6 %, odmeny dražobníka do 2,5 %, platby iným odborníkom zapojeným do konkurzného konania do 6 %.

Rámec platobnej neschopnosti umožňuje dlžníkovi pokračovať v zmluvách o dodávkach základného tovaru a služieb, odmietnutie príliš zaťažujúcich zmlúv, vyhnúť sa podhodnoteným transakciám, vyhýbať sa preferenčným transakciám. Získať úver po začatí konkurzného konania neumožňuje.

4.1.2 Index vnímania korupcie CPI

Index vnímania korupcie CPI hodnotí ako skorumpovaný je verejný sektor až 180 krajín. V roku 2022 sa zo 180 krajín sveta Slovensko umiestnilo na 49 mieste.

Graf 2 Index vnímania korupcie SR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Transparency International, 2022

Na tomto grafe, môžeme vidieť zmeny indexu vnímania korupcie CPI za posledných 10 rokov. Čím vyššie skóre daná krajina dosiahne, tým je vnímanie korupcie v danej krajine nižšie. Najnižšie skóre dosahoval v rokoch 2012 a 2013. Následne počas nasledujúcich troch rokov začal stúpať. V rokoch 2017, 2018 a 2019 sa nemenil a skóre indexu CPI bolo 50. V roku 2020 mierne klesol na skóre 49, ale hneď v nasledujúcom roku 2021 stúpol na skóre 52. V roku 2022 dosahoval skóre 53 zo 100 čo je najvyššie skóre za posledných 10 rokov.

4.1.3 Index ekonomickej slobody

Celkové skóre ekonomickej slobody Slovenska je 69,0. Vďaka tomuto skóre je ekonomika Slovenska 33. najslobodnejšia v indexe za rok 2023. Skóre Slovenskej republiky sa oproti minulému roku znížilo o 0,7 bodu. V rámci regiónov Európy je Slovensko na 20. meste zo 44 krajín. Celkové skóre Slovenska je nad svetovým a regionálnym priemerom.

Tab. 3 Index ekonomickej slobody SR

Pravidlo zákona		Vládna veľkosť	
Vlastnícke práva	84,2	Daňové zaťaženie	77,3
Súdna činnosť	70,6	Vládne výdavky	41,2
Bezúhonnosť vlády	56,8	Fiškálne zdravie	62,4
Regulačná činnosť		Otvorené trhy	
Sloboda podnikania	72,2	Sloboda obchodu	78,6
Sloboda práce	64,7	Investičná sloboda	75,0
Peňažná sloboda	74,8	Finančná sloboda	70,0

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa heritage foundation 2023

Celkový právny štát je na Slovensku dobre hodnotený. Skóre vlastníckych práv aj skóre efektívnosti súdництва sú pomerne vysoké, vďaka čomu je Slovensko nad svetovým priemerom. Nižšie skóre má bezúhonnosť vlády, ale stále sa nachádza nad svetovým priemerom. Sloboda podnikania a tiež peňažná sloboda majú takisto dobré hodnotenie a nachádzajú sa nad svetovým priemerom. Sloboda práce sa tiež nachádza nad svetovým priemerom, ale má nižšie hodnotenie. Toto nižšie hodnotenie z časti zapríčinilo aj to, že chýba flexibilita na trhu práce. Daňové zaťaženie aj fiškálne zdravie dosahujú dobrý výsledok v porovnaní s inými svetovými ekonomikami. Najvyššia sadzba dane fyzických

osôb a právnických osôb na Slovensku je 25 percent a 21 percent. Vládne výdavky sa v hodnotení nachádzajú pod svetovým priemerom. Sloboda obchodu, investičná činnosť a finančná sloboda dosiahli za rok 2023 pomerne vysoké skóre, vďaka tomu sa nachádzajú nad svetovým priemerom.

Zhrnutie

Pomocou indexu Doing Business sme zistili, že za rok 2020 sa Slovensko umiestnilo na 45. mieste. Medzi výhody môžeme zaradiť obchodovanie cez hranice, registráciu majetku či začatie podnikania. Medzi nevýhody môžeme zaradiť napríklad, vybavovanie stavebných povolení či riešenie platobnej neschopnosti. Podľa Indexu vnímania korupcie dosiahlo Slovensko za rok 2022 skóre 53 čo je najvyššie skóre za posledných 10 rokov. Podľa indexu ekonomickej slobody je Slovensko 33. najslobodnejšou krajinou za rok 2023. Celkové skóre Slovenska je nad svetovým a regionálnym priemerom. Nižšie hodnotenie v Indexe ekonomickej slobody za rok 2023 majú vládne výdavky, bezúhonnosť vlády a sloboda práce.

4.2 Česká republika

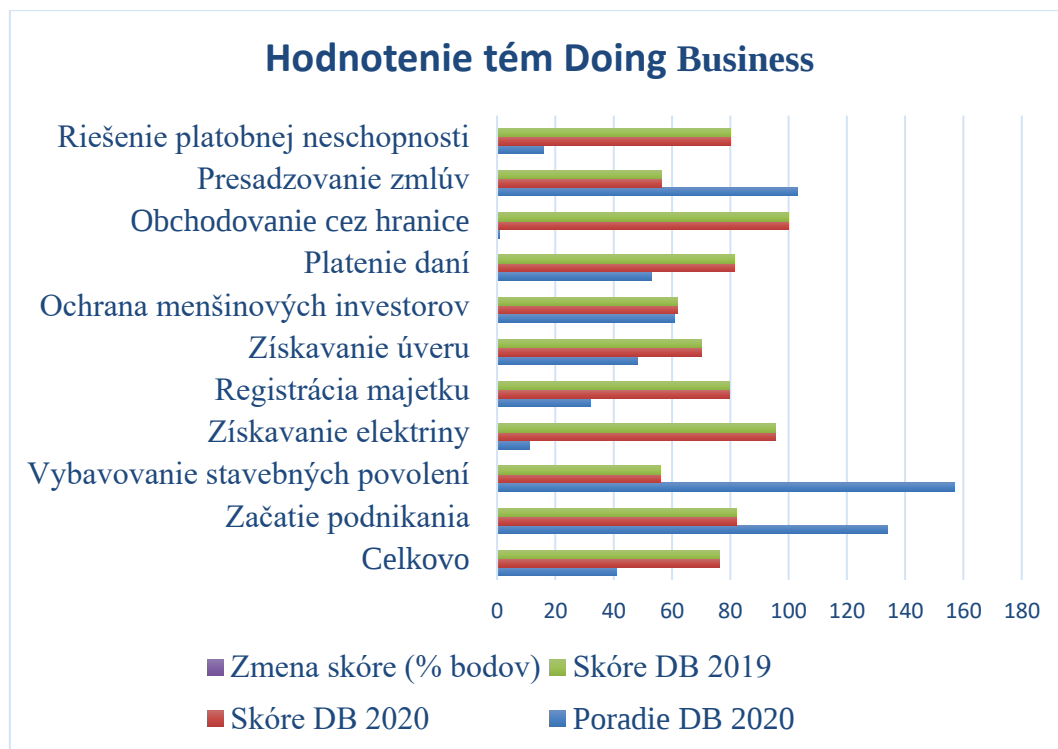
V roku 2018 zaviedla Česká republika nižšie poplatky za založenie spoločnosti s ručením obmedzeným. V roku 2018 tiež skomplikovala platenie daní zavedením nových požiadaviek na podávanie kontrolných výkazov DPH.

4.2.1 *Doing Business*

Tab. 4 Hodnotenie tém Doing Business ČR

Témy	Poradie DB 2020	Skóre DB 2020	Skóre DB 2019	Zmena skóre (% bodov)
Celkovo	41	76,3	76,3	...
Začatie podnikania	134	82,1	82,1	...
Vybavovanie stavebných povolení	157	56,2	56,2	...
Získavanie elektriny	11	95,6	95,4	0,2
Registrácia majetku	32	79,7	79,7	...
Získavanie úveru	48	70,0	70,0	...
Ochrana menšinových investorov	61	62,0	62,0	...
Platenie daní	53	81,4	81,4	...
Obchodovanie cez hranice	1	100	100	...
Presadzovanie zmlúv	103	56,4	56,4	...
Riešenie platobnej neschopnosti	16	80,1	80,0	0,1

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business, 2020.

Graf 3 Hodnotenie tém Doing Business ČR

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business, 2020.

Na grafe môžeme vidieť, že vyššie skóre majú témy ako napríklad obchodovanie cez hranice, získavanie elektriny či začatie podnikania. Nižšie skóre majú témy ako vybavovanie stavebných povolení či presadzovanie zmlúv.

Začatie podnikania

Pri založení podniku v Českej republike je potrebné splniť tieto náležitosti. Prvá vec, ktorú je potrebné spraviť je overiť jedinečnosť názvu svojej firmy v databáze na stránke Ministerstva spravodlivosti. Tento úkon zaberie menej ako jeden deň, a je bez poplatku. Ďalším krokom je notársky overiť stanovy a nájomnú zmluvu. Notár vyhotoví stanovy podľa požiadaviek zakladateľov spoločnosti. Notár je zodpovedný za súlad obsahu stanov podniku s českým právom. Niektorí notári si pred podpisom stanov vyžadujú aj dokumenty, ako čestné vyhlásenie konateľov spoločnosti aj zmluvu o prenájme resp. výpis vlastníctva z katastra nehnuteľností. Pre stanovy spoločnosti s ručením obmedzeným sú náklady na notárske overenie vo výške 2000 Kč. Zmluvu o prenájme budovy musí spoločnosť overiť notárom. Náklady na overenie nájomnej zmluvy sú 30 CZK + 21 % DPH u notára. Nasledujúcim potrebným krokom je získať potvrdenie od správcu o kapitálovom vklade spoločnosti spolu aj s potvrdením banky, že kapitálový vklad je vedený na osobitnom

bankom účte spoločnosti. Do zápisu spoločnosti je zvyčajne splatené základné imanie zablokované na osobitnom účte. Zriadenie takéhoto špeciálneho účtu môže stáť až 5000 Kč. Väčšina bánk však takéto účty zriaďuje zadarmo, pod podmienkou, že s nimi bude spoločnosť naďalej bankovať. Banky väčšinou vyžadujú notársky overené stanovy na otvorenie firemného účtu. Následne je potrebné sa zaregistrovať na živnostenskom úrade a získať výpis zo živnostenského listu. Dokumenty, ktoré môže živnostenský úrad vyžadovať sú:

- žiadosť o registráciu,
- spoločenská zmluva,
- doklad o zákonnom užívaní priestorov (notársky overená kópia zmluvy o prenájme priestorov),
- doklad o zaplatení správneho poplatku.

Živnostenský úrad je povinný registráciu ukončiť do 5 pracovných dní odo dňa predloženie všetkých potrebných dokumentov. Po ukončení registrácie vydá úrad výpis zo živnostenského registra, ktorý si žiadateľ osobne vyzdvihne, doručí ho poštou alebo do elektronickej dátovej schránky. Tento úkon zaberie približne 2 dni a náklady sú vo výške 1 000 Kč. Ďalej nasleduje zápis do obchodného registra prostredníctvom notára. Na zápis spoločnosti do obchodného registra je potrebné podať návrh na príslušný súd spravujúci register. Tento úkon je možné urobiť osobne alebo prostredníctvom notára. Notári môžu údaje spoločnosti zapísať online do obchodného registra za cenu 2 700 Kč. Náklady za notárske služby sú približne 1 300 Kč. Registrácia spoločnosti osobne je nákladnejšia a zaberie viac času. Náklady na registráciu sú vo výške 6 000 Kč, ktorá sa platí vo forme kolkov a lehota na rozhodnutie súdu je 5 pracovných dní. Požadované dokumenty pre tento úkon sú nasledovné:

- formulár žiadosti,
- notársky overené stanovy,
- notársky overená zmluva o prenájme
- potvrdenie správcu vkladov, že každý zakladateľ splatil najmenej 30 % svojho peňažného vkladu a že celkový splatený vklad je najmenej vo výške 1 Kč,

- potvrdenie príslušnej banky , že vklady sú vedene na osobitnom účte,
- životopisné údaje o manažéroch/konateľoch spoločnosti.

Registrácia pre daň z príjmu a DPH. Lehota na registráciu k dani z príjmov je 15 dní odo dňa založenia spoločnosti. Pri podaní žiadosti dostane spoločnosť daňové identifikačné číslo. Registrácia pre zrážkovú daň a dane zo mzdy je 8 dní. Povinná registrácia pre DPH je 15 dní po skončení mesiaca, v ktorom sú splnené podmienky. Spoločnosť sa musí registrovať pre DPH ak je obrat presiahne sumu 1 000 000 Kč za posledných 12 mesiacov. Dobrovoľná registrácia DPH je možná kedykoľvek. Od 1. januára 2015 sú spoločnosti povinné podávať daňovú registráciu a daňové priznanie prostredníctvom elektronickej dátovej schránky. Následne je potrebné registrovať skutočných vlastníkov na miestnom registrovom súde. Od roku 2018 musí spoločnosť s ručením obmedzeným zapísať svojho vlastníka na príslušnom registrovom súde. Žiadosť je možné podať elektronicke alebo v listinnej podobe. Používateľ po vyplnení a následnom uložení formulára získa identifikátor pre skutočného vlastníka. Súd má na registráciu 5 pracovných dní. Od roku 2019 zápis právnických osôb podlieha poplatku vo výške 1 000 Kč. Spoločnosť sa musí prihlásiť zdravotné poistenie a sociálne zabezpečenie a to do 8 dní odo dňa nástupu prvého zamestnanca do zamestnania. Žiadosť o zápis do registra zamestnávateľov je možné podať online.

Celkové náklady na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným v Českej republike sú približne od 13 036 Kčs do 15 036 Kčs. V prepočte na eurá je to od 552 € do 636 €. Pri zakladaní podniku v Českej republike musíte splniť 9 postup, ktoré sú už vyššie spomenuté a založenie spoločnosti v praxi trvá väčšinou 3 až 4 týždne.

Vybavovanie stavebných povolení

V Českej republike potrebujete splniť až 21 rôznych postupov, ktoré zaberú čas približne 246 dní. Predbežné stretnutie s oddelením životného prostredia sa vykonáva z toho dôvodu aby boli žiadateľom poskytnuté všetky informácie o tom ako vyplniť formulár a aký druh informácií sa má poskytnúť. Povolenie Úradu verejného zdravotníctva vychádza z predbežných projektových výkresov, ide najmä o posúdenie stavby na verejné zdravie. Podnik musí kontaktovať vodárenskú a kanalizačnú spoločnosť, aby zistila či je možné vybudovať novú prípojku. Následne podnik dostane technické podmienky pre svoj projekt a tie sa použijú na návrh pripojenia. Náklady sú spojené so zriadením novej prípojky, s výkopovými prácami plus uloženie nového vodovodu a zakrytie vrtu. Náklady sa môžu

líšiť vzhľadom od poskytovateľa služby, od počtu potrebných zamestnancov od času a taktiež od okolností (materiál, povrch, hĺbka) a pohybujú sa okolo 5 500 Kčs. Stavebník informuje odbor životného prostredia, vyplnením formulára. Rezort posúdi či žiadosti vyhoví alebo nie. Povolenie od miestneho dodávateľa elektriny je taktiež založené na predbežných projektových výkresoch. Predbežné povolenie a technické podmienky od Dopravného úradu vyžaduje zákon. Ide o bezpečnostné dôvody, cestná hospodárska agentúra skontroluje, či stavebník pri napojení na verejnú komunikáciu rešpektuje požiadavky. Predbežné povolenie od Dopravného úradu je za poplatok 500 Kčs a jeho získanie trvá asi 20 dní. Povolenie hasičského zboru je tiež založené na predbežných projektových výkresoch. Územné povolenie udeľuje len právo postaviť sklad na pozemku, nepovoľuje výstavbu. Územné povolenie je za poplatok 20 000 Kčs a získanie povolenia môže trvať aj 60 dní. Aby spoločnosť získala povolenie na umiestnenie, musí predložiť povolenia na predbežný návrh projektu od rôznych agentúr. Spoločnosť musí požiadať úrad verejného zdravotníctva o posúdenie finálneho návrhu projektu. Ak chcete získať stavebné povolenie musíte mestskému úradu predložiť doklady, ktoré sú už vyššie spomenuté. Projektové výkresy musia byť vyhotovené autorizovaným projektantom. Podľa nového zákona je možné podať stavebné povolenie a žiadosť o územné plánovanie súčasne. Žiadosť o stavebné povolenie musí obsahovať:

- doklady preukazujúce vlastnícke právo,
- projektové výkresy a sprievodnú súhrnnú technickú správu a situáciu stavby,
- harmonogram stavby pre obhliadky,
- odhad ceny stavby,
- akékoľvek záväzné stanovisko alebo rozhodnutia úradov alebo iné dokumenty požadované osobitnými právnymi predpismi,
- stanovisko vlastníkov verejnej dopravnej a technickej infraštruktúry k možným spôsobom napojenia, prípadne k podmienkam živnosti a bezpečnostné zóny.

Stavebné povolenie stojí okolo 10 000 Kčs a jeho získania trvá asi 37 dní. Po vybudovaní budovy geodet zameria pozemok a nakreslí novú mapu zobrazujúcu danú stavbu a jej polohu na pozemku. Náklady na prieskum pozemku a zakreslenie novej mapy

sú vo výške 15 000 Kčs. Na získanie kolaudačného rozhodnutie musí stavebník predložiť záväzné stanovisko úradov. Záverečná kolaudácia je za poplatok vo výške 1 000 Kčs. Kontrola bude naplánovaná do 15 dní od podania žiadosti. Vlastník budovy pred zápisom do katastra nehnuteľností požiada obecný úrad o pridelenie evidenčného čísla budovy. K žiadosti je potrebné doložiť kolaudáciu alebo stavebné povolenie, geometrický plán a doklad o vlastníctve budovy. Na záver musí majiteľ budovy požiadať o registráciu budovy a získanie identifikačného čísla budovy v registri nehnuteľností.

Celkové náklady pri splnení týchto 21 rôznych postup sú 52 000 Kčs. To znamená, že v prepočte na eurá to predstavuje 2 200 €.

Registrácia majetku

Pri registrácii majetku si kupujúci overí či na nehnuteľností nie sú ťarchy. Väčšinou sa táto skutočnosť kontroluje online a stojí 100 Kč. Podpisy na zmluve overí notár kde overenie stojí 30 Kč za každý podpis plus 21 % DPH, potrebné sú 2 podpisy. Môže to však spraviť aj štátny zamestnanec na katastrálnom úrade či na matrike. Za zápis do katastra sa platí paušálna poplatok vo výške 1000 Kč. Po prijatí návrhu na zápis má úrad 48 hodín na to, aby vydal plombu na nehnuteľnosť. Katastrálny úrad informuje správcu dane o prevode nehnuteľnosti. Daň z nadobudnutia nehnuteľnosti musí byť zaplatená do 3 mesiacov od registrácie (4 % z ceny nehnuteľnosti).

Platenie daní

Platenie daní v Českej republike za rok 2020 dosiahlo skóre 81,4. V roku 2019 bolo skóre rovnaké, to znamená, že nedošlo k žiadnej zmene. Slovensko za rok 2020 dosiahlo nižšie skóre. Zákonná sadzba za DPH je rovnaká ako na Slovensku. Príspevky na sociálne zabezpečenie a taktiež daň z príjmu PO sú v Českej republike nižšie ako na Slovensku.

Tab. 5 Platenie daní v ČR

Daň alebo povinný odvod	Zákonná sadzba dane	Základ dane
Príspevky na sociálne zabezpečenie	21,5 %	Hrubá mzda
Zdravotné poistenie	9 %	Hrubá mzda
Daň z príjmu PO	19 %	Zdaniteľný zisk
Daň z prevodu nehnuteľnosti	4 %	Zľavnená cena
Daň z nehnuteľností	Sadzobník poplatkov a schéma s koeficientami	Oblasť nehnuteľnosti
Daň z motorových vozidiel	Sadzobník poplatkov	V závislosti od typu vozidla
Zamestnanec- odvody na sociálne zabezpečenie	11 %	Hrubá mzda
Daň z pohonných hmôt	-	Zahrnuté v cene paliva
Daň z pridanej hodnoty (DPH)	21 %	Z pridanej hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business, 2020

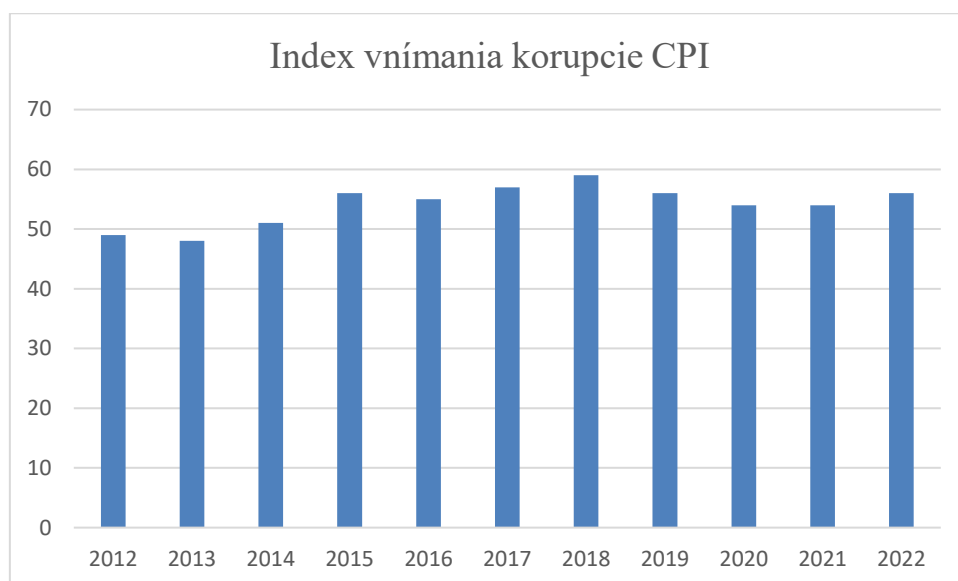
Riešenie platobnej neschopnosti

Index sily platobnej neschopnosti (0–16) v Česku je na úrovni 14,0. Riešenie platobnej neschopnosti v Česku prebieha nasledovne. Vedenie spoločnosti je povinné začať insolvenčné konanie hneď, ako sa stane platobne neschopné. Súd potom rozhodne, či pristúpi k reorganizácii alebo k likvidácii. Podnik, ktorý sa ocitne v situácii kedy je platobne neschopné pravdepodobne navrhne plán reorganizácie s cieľom udržať podnik v prevádzke. Banka bude s veľkou pravdepodobnosťou presadzovať likvidačné konanie, kde ako väčšinový veriteľ môže poveriť konkurzného zástupcu, aby daný podnik predal ako fungujúci. Podnik sa pravdepodobne predá ako fungujúci podnik, pretože sa tak maximalizuje jeho predajná hodnota. Keď spoločnosť podá návrh na reorganizáciu, súd rozhodne o platobnej neschopnosti a návrh prijme. Veritelia budú mať 2 mesiace na prihlásenie svojich pohľadávok. Vedenie spoločnosti má 120 dní na prípravu plánu reorganizácie. Súd môže túto lehotu predĺžiť o ďalších 120 dní na žiadosť dlžníka. Následne podnik predloží plán súdu, súd uskutoční schôdzu kde budú veritelia hlasovať o schválení

plánu. Banka pravdepodobne plán odmietne, keďže peniaze získa rýchlejšie likvidáciou. Na podnik bude vyhlásený konkurz. Konkurzný správca bude mať na starosti daný podnik. Veritelia prihlásia svoje pohľadávky do 30 – 60 dní. Súd uskutoční preskúmanie do 60 dní. Správca musí vypracovať správu o záväzkoch majetku ku dňu vyhlásenia konkurzu. Všetky schôdze vedie a zvoláva súd. Správca rozhodne o najlepšom spôsobe predaja, ktorý musia schváliť veritelia. Po predaji vypracuje správca protokol a uvedie všetky pohľadávky, trovy konania a výťažok z predaja. Súd vydá rozhodnutie o rozdelení, ktoré musí správca vykonať do 2 mesiacov. Odmeny advokáta okolo 5 % z hodnoty majetku, odmeny správcovi do 7 % z hodnoty majetku, odmena dražobníka okolo 5 % z vydraženej sumy. Rámec platobnej neschopnosti umožňuje dlžníkovi pokračovať v zmluvách o dodávkach základného tovaru a služieb, odmietnutie príliš zaťažujúcich zmlúv, vyhnúť sa podhodnoteným transakciám, získať úver po začatí konkurzného konania.

4.2.2 Index vnímania korupcie CPI

Pri hodnotení indexu vnímania korupcie pre Českú republiku sa Česko umiestnilo na 41 mieste z 180 ekonomík sveta.

Graf 4 Index vnímania korupcie ČR

Zdroj: vlastné spracovanie podľa, Transparency International, 2022

Na grafe môžeme vidieť, že najvyššie skóre mala Česká republika v roku 2018 kde skóre bolo 59. Naopak najnižšie skóre dosahovala v roku 2013 a to konkrétne 48. V roku 2022 je skóre Českej republiky 56. Od roku 2021 sa skóre zvýšilo o 2 body.

4.2.3 Index ekonomickej slobody

Ekonomika Českej republiky je 21. najslobodnejšou v indexe 2023, vďaka jej skóre ekonomickej slobody, ktoré je 71,9. Česká republika je na 15. mieste zo 44 krajín Európy. Celkové skóre Česka je vyššie ako regionálny a globálny priemer. Nezamestnanosť v Českej republike je na úrovni 2,6 %. Inflácia (CPI) dosahuje 3,8 % a verejný dlh je 42,0%.

Tab. 6 Index ekonomickej slobody ČR

Pravidlo zákona		Vládna veľkosť	
Vlastnícke práva	88,5	Daňové zaťaženie	79,3
Súdna činnosť	81,9	Vládne výdavky	39,5
Bezúhonnosť vlády	60,3	Fiškálne zdravie	73,5
Regulačná činnosť		Otvorené trhy	
Sloboda podnikania	76,9	Sloboda obchodu	78,6
Sloboda práce	56,1	Investičná sloboda	70,0
Peňažná sloboda	78,0	Finančná sloboda	80,0

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa heritage foundation 2023

V mnohých zo štyroch pilierov ekonomickej slobody dosahuje nad svetový priemer. Celkový právny štát je v Českej republike dobre rešpektovaný. Skóre vlastníckeho práva dosahuje až 88,5, vďaka čomu je nad svetovým priemerom. V tabuľke môžeme vedieť aj pomerne vysoké skóre efektívnosti súdnictva a aj skóre vládnej integrity, ktoré sú tiež nad svetovým priemerom. Najvyššia sadzba dane fyzických osôb a právnických osôb je 23 percent a 19 percent. Daňové zaťaženie sa rovná 34,4 percenta HDP. Sloboda podnikania a taktiež peňažná sloboda dosahujú vysoké skóre, vďaka čomu ich tiež môžeme zaradiť nad svetový priemer. Sloboda práce má o niečo nižšie skóre, ale stále sa drží nad svetovým priemerom. Obchodne vážená priemerná colná sadzba (bežná medzi členmi EÚ) je 3,2 percenta. V platnosti je viac ako 600 netarifných opatrení nariadených EÚ a 116 netarifných prekážok špecifických pre jednotlivé krajiny.

Zhrnutie

Podľa indexu Doing Business sa Česká republika za rok 2020 obsadila poradie 41. Skóre Českej republiky sa oproti roku 2019 nezmenilo. Podľa tohto indexu môžeme kladne

hodnotiť obchodovanie cez hranice, získavanie elektriny a tiež začatie podnikania. Najväčšou nevýhodou je vybavovanie stavebných povolení a presadzovanie zmlúv. V roku 2022 podľa Indexu vnímania korupcie Česká republika dosiahla skóre 56. Najvyššie skóre dosahovala za posledných 10 rokov v roku 2018 a to 59. Dosiahnuté skóre za rok 2022 môžeme kladne hodnotiť. Podľa Indexu ekonomickej slobody je Česká republika na 21. najslobodnejšou krajinou za rok 2023. Celkové skóre Česká republika je nad svetovým a regionálnym priemerom. Nižšie hodnotenie v Indexe ekonomickej slobody za rok 2023 majú vládne výdavky, bezúhonnosť vlády a sloboda práce. V porovnaní so Slovenskom dosiahli vládne výdavky, bezúhonnosť vlády a sloboda práce ešte nižšie skóre.

4.3 Maďarsko

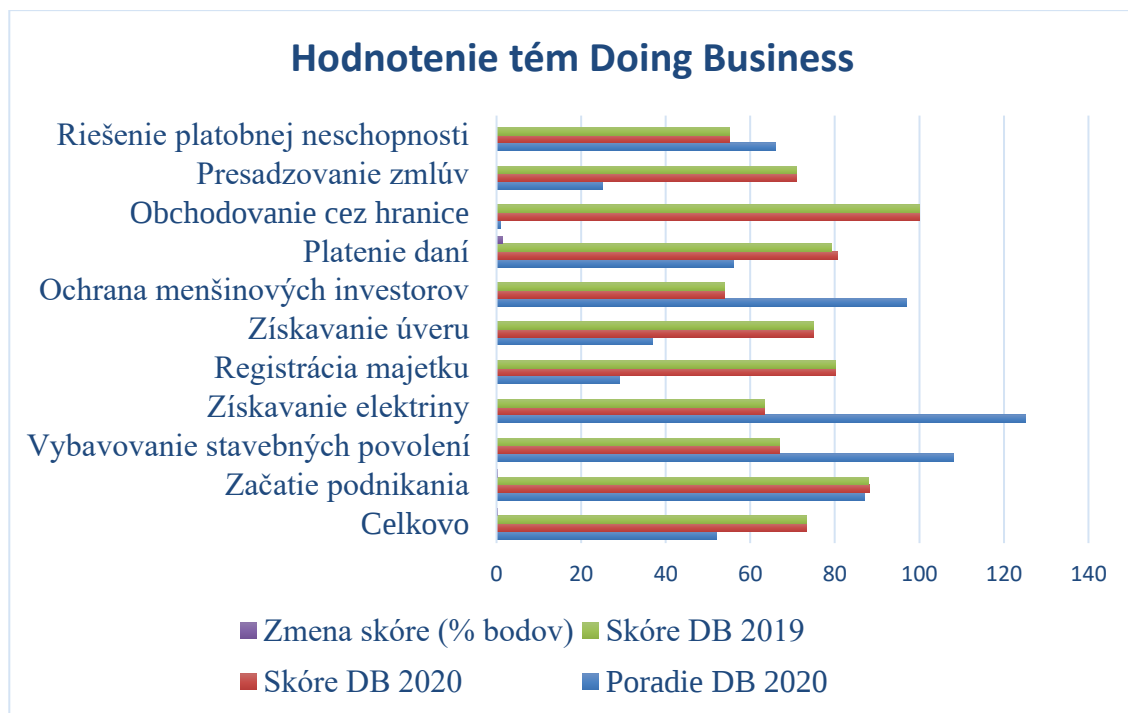
Maďarsko má dobrú geografickú polohu v strednej Európe. Maďarsko má taktiež veľmi dobre rozvinutú cestnú, železničnú ako aj leteckú či vodnú dopravu. Táto krajina dlhodobo slúži ako obchodná križovatka medzi východom a západom. V roku 2020 zaviedlo Maďarsko modernizáciu interného elektronického daňového systému, vďaka čomu uľahčilo pletenie daní. V roku 2020 znížilo aj náklady na platenie daní znížením sadzby sociálnej dane, ktorú platí zamestnávateľ. V roku 2019 taktiež znížilo náklady na platenie daní znížením sadzby sociálnej dane platenej zamestnávateľom a tiež znížilo aj sadzbu dane z príjmu právnických osôb na paušálnu sadzbu.

4.3.1 *Doing Business*

Tab. 7 Hodnotenie tém Doing Business Maďarska

Témy	Poradie DB 2020	Skóre DB 2020	Skóre DB 2019	Zmena skóre (% bodov)
Celkovo	52	73,4	73,2	↑ 0,2
Začatie podnikania	87	88,2	87,9	↑ 0,3
Vybavovanie stavebných povolení	108	67,0	66,9	↑ 0,1
Získavanie elektriny	125	63,3	63,3	...
Registrácia majetku	29	80,1	80,1	...
Získavanie úveru	37	75,0	75,0	...
Ochrana menšinových investorov	97	54,0	54,0	...
Platenie daní	56	80,6	79,2	↑ 1,4
Obchodovanie cez hranice	1	100	100	...
Presadzovanie zmlúv	25	71,0	71,0	...
Riešenie platobnej neschopnosti	66	55,0	55,0	...

Zdroj: vlastne spracovanie podľa, Doing Business 2020

Graf 5 Hodnotenie tém Doing Business Maďarska

Zdroj: vlastne spracovanie podľa, Doing Business 2020

Na grafe vidíme, že vysoké skóre za rok 2020 dosahujú témy ako obchodovanie cez hranice, začatie podnikania či registrácia majetku. Nižšie skóre majú napríklad témy riešenie platobnej neschopnosti či ochrana menšinových investorov.

Začatie podnikanie

Pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným v Maďarsku si musíte vytvoriť zakladateľskú listinu či spoločenskú zmluvu. Spoločnosť pri registrácii musí byť zastúpená advokátom. Odmena pre advokáta je predmetom dohody, zvyčajne okolo 100 000 – 260 000 HUF. Tento úkon vám zaberie jeden deň. Spoločnosť si musí otvoriť bankový účet a vložiť svoj vklad. Spoločníci, ktorí v čase vzniku zaplatia menej ako 50 % požadovaného minimálneho vkladu, ručia za záväzky spoločnosti vo výške svojich nesplatených vkladov. Otvorenie účtu je bez poplatkov a potrebný čas je 1 deň. Registrový súd dostane návrh na registráciu a po vydaní osvedčenia uvedie názov spoločnosti, adresu, dočasné daňové a štatistické číslo a referenčné číslo registrácie. Ak má zakladateľ spoločnosti či konateľ napr. daňový dlh presahujúci 15 miliónov HUF daňový úrad môže odmietnuť vydať daňové číslo. V Maďarsku je možné spoločnosť založiť dvoma spôsobmi. Prvý spôsob je zjednodušeným elektronickým podaním. Založenie trvá 2 pracovné dni bez poplatku za založenie. Druhý spôsob je štandardným elektronickým podaním. Zápis do Obchodného registra je 15

pracovných dní. Od 2017 je zrušený poplatok za zápis. Spolu s podaním návrhu na registráciu, súd zaregistruje spoločnosť na Štátnom daňovom úrade a na Štatistickom úrade. Spoločnosť sa musí zaregistrovať na úrade sociálneho zabezpečenia. Zamestnávateľ je povinný podať daňovému úradu údaje o zamestnancovi, čiže oznámiť pracovný pomer. Registrácie je bez poplatkov, potrebný čas je 1 deň. Novovzniknuté spoločnosti sú povinné zaregistrovať sa na obci pre daň z podnikania do 15 dní od registrácie v obchodnom registri. Obec vydá prijatie o registrácii a vydá spoločnosti miestne číslo daňovníka. Sadza dane v Budapešti je momentálne 2 %. Hospodárske subjekty a súkromní podnikatelia musia do 5 dní od zápisu požiadať o zápis do regionálnej hospodárskej komory. Ročný príspevok je vo výške 5000 HUF, registrácia zaberie 1 deň. Registráciu na úrade sociálneho zabezpečenia, registrácia sa na obci pre daň z podnikania a registrácia do regionálnej hospodárskej komory je možné vykonať súčasne aj v jeden deň.

Vybavovanie stavebných povolení

Prvá vec, ktorú je potrebné pri stavebných povoleniach je vyžiadať si a získať certifikát o vlastníctve lokality a mapu lokality. Náklady spojené s touto činnosťou sú vo výške 9 250 HUF, potrebný čas na vybavenie je jeden deň. Geodetické zameranie lokality a jej vlastností povrchu s maximálnou presnosťou. Výsledkom je digitálna mapa potrebná na predloženie návrhu územného plánu na územné rozhodnutie a tiež na predloženie stavebnému úradu na vydanie stavebného povolenia. Náklady sú vo výške 200 000 HUF a potrebný čas je 7 dní. Rada pre územné plánovanie musí projekt schváliť. Rada skúma ako bude budova zapadať do krajiny a či zodpovedá estetickým štandardom regiónu. Získanie územného plánu je bez poplatkov, potrebný čas je 30 dní. Spoločnosť ďalej musí získať geotechnickú správu. Geotechnik preskúma pôdu jej vlastnosti a kvalitu. Laboratórny výsledok definuje metódy, ktorými budú položené základy. Túto správu je spoločnosť povinná priložiť ako súčasť technickej dokumentácie na stavebné povolenie. Získanie geotechnickej správy je spojené s nákladmi vo výške 100 000 HUF a s potrebným časom 14 dní. Spoločnosť vyplní formulár a odošle ho spoločnosti Budapest Waterworks Ltd. Formulár musí obsahovať dresu nehnuteľnosti taktiež odhadovanú spotrebu vody a mapu lokality. Formulár sa predkladá aj pri žiadosti o pripojenie vody a kanalizácie. Spoločnosť je povinná uviesť, že technické podmienky lokality umožnia pripojenie k vodovodnej prípojke. Z toho dôvodu sa vyžaduje aj vyjadrenie dodávateľa, ktoré sa prikladá k žiadosti o stavebné povolenie. Spoločnosť musí vypracovať aj požiarneho plán, ktorý tiež prikladá k žiadosti o stavebné povolenie. Táto činnosť je bez poplatkov a čas potrebný pre získanie

vyhlásenia je jeden deň. Následne spoločnosť predloží žiadosť o pripojenie vody spolu s vyhlásením o vodnej kapacite, priemernom množstve spotreby, listom vlastníctva a mapou lokality. Náklady sú 6 500 HUF a potrebný čas je 30 dní. Ďalšie povolenie, ktoré potrebujete získať pred vydaním stavebného povolenia je spojené s požiarnou ochranou. Architektonické plány musia obsahovať vyhlásenie o požiarinej ochrane, ktoré schváli hasičský zbor. Náklady spojené s povolením sú 3 000 HUF a potrebný čas je 30 dní. Architektonické plány musí schváliť aj ministerstvo zdravotníctva. Povolenie je vydané do 15 dní ak sú splnené všetky požiadavky a stojí 8 700 HUF. Spoločnosť predloží svoju žiadosť spolu s listom vlastníctva, mapou lokality a výkresmi lokality a technickými plánmi pripojenia pre získanie povolenia od kanalizačných úradov. Povolenie je bezplatné, ak je priemer kanalizačného potrubia menší ako 160 mm. Potrebný čas pre získanie povolenia je 15 dní.

Stavebník žiada o stavebné povolenie prostredníctvom online systému ETDR. Stavebné povolenie bude vydané maximálne do 25 dní, ak budú predložené všetky potrebné dokumenty a oprávnenia. Náklady spojené so získaním stavebného povolenia sú vo výške 105 000 HUF. Keď spoločnosť získa stavebné povolenie, stavebné oddelenie informuje o dátume kontroly na mieste. Následne je spoločnosť povinná založiť e-stavebný denník. Spoločnosť najprv zaplatí poplatok za účet vo výške 7 860 HUF. Na vytvorenie denníka musí spoločnosť predložiť plán implementácie projektu, pracovné zmluvy a informácie o pracovníkoch. Počas výstavby denne aktualizuje denník s informáciami o typu vykonanej práce, počte ľudí a osvedčenia o odvoze odpadu. Stavebný úrad príde minimálne raz vykonať neplánovanú kontrolu. Spoločnosť musí vykopať a zriadiť vodnú jamu do jedného metra od hranice pozemku. Vodná jama je potrebná pre merač, ktorý tam umiestni inžinier. Po inštalácii vodnej nádrže spoločnosť odošle zmluvu späť a zaplatí poplatok za externé pripojenie. Inštalácia prípojky sa môže uskutočniť kedykoľvek aj pred získaním stavebného povolenia, musí však byť dokončená pred získaním kolaudačného rozhodnutia. Ak je priemer vodovodného potrubia menší ako 32 mm, spoločnosť sa vyhne zaplateniu nákladového prvku. Náklady sú vo výške 400 000 HUF a potrebný čas je 10 dní. Pripájacie práce na kanalizáciu vykonáva technik. Kým vodomer nie je nainštalovaný nie je možné využívať kanalizáciu, pretože vodomer sleduje aj mesačné vyúčtovanie spotreby stočného. Opäť platí, že ak je priemer potrubia menší ako 32 mm tak spoločnosť neplatí náklady spojené s pripájaním na kanalizáciu. Ak je potrubie väčšie náklady sú vo výške 33 500 HUF a potrebný čas je 21 dní. Po dokončení prác spoločnosť zatvorí denník e-stavieb. Po

dokončení stavby musí spoločnosť najat' geodeta, ktorý nakreslí novú mapu. Geodet odovzdá mapu do katastra nehnuteľností. Kataster schvaľuje a posudzuje novú mapu. Po schválení ju geodet predloží online platforme národného registra budov „OÉNY“ pred alebo súčasne so žiadosťou o kolaudačné rozhodnutie. Náklady spojené s touto činnosťou sú 120 000 HUF a potrebný čas je 10 dní. Zástupca Národnej zdravotníckej a lekárskej služby príde na kontrolu kvality vody. Súhlas vydá do 10 dní. Tieto podmienky musia byť splnené pred podaním žiadosti o kolaudáciu budovy. Náklady sú 29 000 HUF za získanie súhlasu o čistote vôd. Špecialista z oddelenia verejného zdravotníctva skontroluje či podmienky pre bezpečnosť pracovníkov a súkromné priestory zodpovedajú predpisom. Stavebný úrad taktiež vykoná kontrolu aby sa uistil, že stavby a jeho okolie sú v súlade s technickými a architektonickými plánmi a príslušnými zákonmi predpismi. Po obdržaní záverečnej obhliadky spoločnosť požiadala o kolaudačné rozhodnutie prostredníctvom online systému ETDR. Po udelení rozhodnutie informuje stavebný odbor priamo kataster nehnuteľností, proces je automatický. Spoločnosť však musí zaplatiť spracovateľský poplatok vo výške 6 600 HUF. Získanie kolaudačného rozhodnutia stojí 120 300 HUF a trvá 51 dní. V Maďarsku potrebuje splniť až 22 postupov pri vybavovaní stavebných povolení. Keďže niektoré postupy prebiehajú aj súčasne tak potrebný čas na vybavenie týchto postupov je 192,5 dní. Celkové náklady za získanie povolení sú vo výške 1 243 110 HUF. V eurách to predstavuje 3 359 €.

Registrácia majetku

Na katastrálnom úrade si zaobstarajte originál overeného listu vlastníctva, aby ste skontrolovali aktuálne údaje o nehnuteľnosti. Titulný list obsahuje informácie o nezapletených daniach a o záložných právach. Poplatok za tlačенú kópiu zvýšili na 6 250 HUF, je možné požiadať aj o elektronický list katastra nehnuteľností za 3 600 HUF. Za necertifikovaný list zaplatíte 1 000 HUF. Kúpno-predajná zmluva musí byť podpísaná stranami. Zmluva nadobúda platnosť podpisom advokáta. Podpisom advokát potvrdzuje, že zmluva je v súlade s právnymi predpismi a vôľou strán. Odmeny advokátovi sú predmetom dohody. Zvyčajne je to od 0,5 % do 3 % z ceny nehnuteľnosti. Keďže účastníkmi sú obchodné spoločnosti je potrebné požiadať o výpis z obchodného registra. Výpis aj podpisový vzor je potrebné podať za obe stany katastrálnemu úradu. Vo všeobecnosti za cena za výpis pohybuje medzi 3 000 a 7 000 HUF. Nový zrýchlený postup na zápis do katastra nehnuteľnosti je za poplatok 16 600 HUF. Registračný poplatok za riadny postup je 6 600 HUF. Po podaní žiadosti na katastrálny úrad sa jeden súbor pošle kolkovému úradu.

Kupujúci potom dostane list od colkového úradu a zaplatí colkový poplatok. Prevody majetku môžu podliehať DPH vo výške 27 %. Od roku 2010 sa všeobecná colná sadzba pri prevode majetku za odplatu znížila na 4 % z 10 % až do 1 miliardy HUF.

Platenie daní

Platenie daní v Maďarsku za rok 2020 dosiahlo skóre 80,6. V roku 2019 bolo skóre 79,2 čo predstavuje zlepšenie. V porovnaní so Slovenskom je skóre za rok 2020 rovnaké. V porovnaní s Českou republikou je skóre Maďarska o niečo nižšie. Daň z pridanej hodnoty je v Maďarsku vyššia ako na Slovensku a v Českej republike. Daň z príjmu právnických osôb je naopak nižšia.

Tab. 8 Platenie daní v Maďarsku

Daň alebo povinný odvod	Zákonná sadzba dane	Základ dane
Sociálna daň	19,5 %	Hrubá mzda
Zdravotné poistenie	9 %	Hrubá mzda
Daň z príjmu PO	9 %	Zdaniteľný zisk
Daň z pozemkov	336 HUF za meter štorcový	Krajinné územie
Daň z nehnuteľností	1 850 HUF za meter štorcový	Stavebná plocha
Daň z vozidiel	850 HUF za 100 kg	Hmotnosť vozidla plus polovičné zaťaženie
Zamestnanec- odvody na sociálne zabezpečenie	18,5 %	Hrubá mzda
Daň z pohonných hmôt	-	Zahrnuté v cene paliva
Daň z pridanej hodnoty (DPH)	27 %	Z pridanej hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Doing Business, 2020

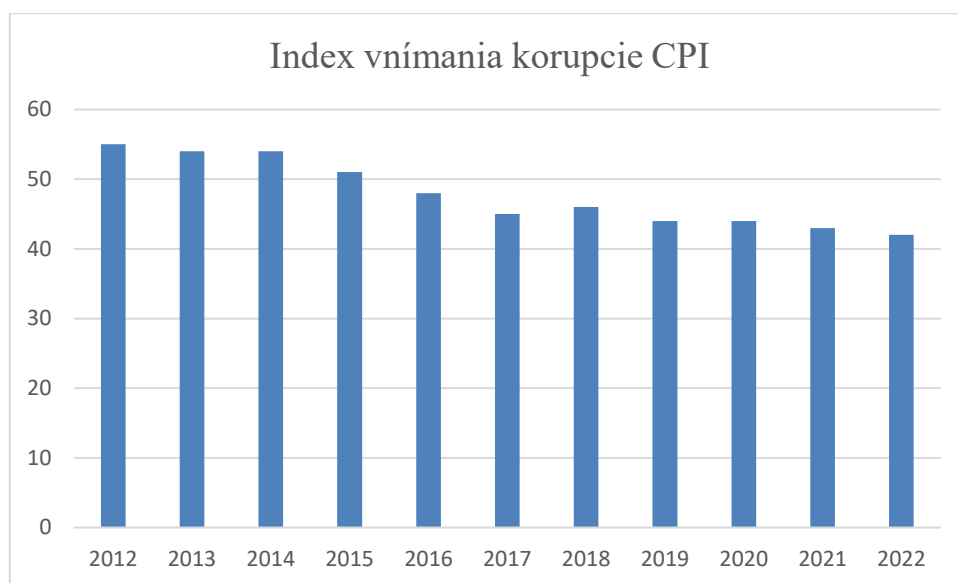
Riešenie platobnej neschopnosti

Ak dlžník nespláca úver a zostáva v omeškaní banky zvyčajne začnú likvidáciu. O reorganizáciu môže požiadať iba dlžník. Súd začne likvidačné konanie do 60 dní od doručenia žiadosti bankou. Súd vymenuje likvidátora. Veritelia oznámia svoje pohľadávky

do 40 dní odo dňa uvedeného príkazu. Prvá schôdza veriteľov sa uskutoční do 75 dní po zverejnení príkazu na likvidáciu. Likvidátor predá majetok prostredníctvom verejných predajov. Ak pritaja suma z predaja majetku je postačujúca na pokrytie pohľadávok voči veriteľom, likvidátor môže po uplynutí lehoty na oznámenie pohľadávok zostaviť predbežnú účtovnú závierku. Súd môže takúto predbežnú účtovnú závierku schváliť do 30 dní. Náklady tvoria právne poplatky. Odmena správcu konkurznej podstaty 5 %, odmeny iným odborníkom 3 %, poplatky dražiteľa 1 % .

4.3.2 Index vnímania korupcie CPI

Maďarsko malo v roku 2022 skóre 42, vďaka čomu sa umiestnila na 77. mieste zo 180 krajín. Od roku 2021 nastala záporná zmena skóre o mínus 1 bod.

Graf 6 Index vnímania korupcie Maďarska

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Transparency International, 2022.

Na tomto grafe môžeme vidieť, že skóre pre index vnímania korupcie má klesajúcu tendenciu. Najvyššie skóre za posledných 10 rokov dosahoval v roku 2012. Od roku 2012 stále klesá a v roku 2022 má skóre 42.

4.3.3 Index ekonomickej slobody

Skóre ekonomickej slobody Maďarska za 2023 je 64,1, vďaka čomu je jeho ekonomika 54. najslobodnejšou v indexe. Maďarsko je na 31. mieste zo 44 krajín Európy.

Nezamestnanosť je na úrovni 4,3 %, inflácia (CPI) je na úrovni 5,1 % a verejný dlh je 76,8 %.

Tab. 9 Index ekonomickej slobody Maďarska

Pravidlo zákona		Vládna veľkosť	
Vlastnícke práva	69,5	Daňové zaťaženie	84,2
Súdna činnosť	62,5	Vládne výdavky	29,8
Bezúhonnosť vlády	44,8	Fiškálne zdravie	38,9
Regulačná činnosť		Otvorené trhy	
Sloboda podnikania	73,5	Sloboda obchodu	78,6
Sloboda práce	61,3	Investičná sloboda	80,0
Peňažná sloboda	76,5	Finančná sloboda	70,0

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa heritage foundation 2023

Celkový právny štát je v Maďarsku dobre rešpektovaný. Bezúhonnosť vlády má o niečo nižšie hodnotenie ako efektívnosť súdnictva či vlastnícke práva, ale stále majú skóre nad svetovým priemerom. Najvyššia sadzba dane fyzických osôb a právnických osôb je 15 percent a 9 percent. Daňové zaťaženie sa rovná 35,7 percenta HDP. Sloboda podnikania má pomerne vysoké skóre, vďaka čomu je nad svetovým priemerom. Pracovné predpisy sú pomerne prísne a zahŕňajú prísne obmedzenia pracovného času. Obchodne vážená priemerná colná sadzba (bežná medzi členmi EÚ) je 3,2 percenta. V platnosti je viac ako 600 netarifných opatrení nariadených EÚ.

Zhrnutie

Celkové skóre, ktoré Maďarsko dosiahlo v indexe Doing Business za rok 2020 je 52. V porovnaní so Slovenskou a Českou republikou dosiahlo Maďarsko vyššie skóre. Najlepšie hodnotenie z pomedzi 10 tém, ktoré index Doing Business hodnotí dosiahlo obchodovanie cez hranice a začatie podnikania. Skóre za začatie podnikania a získavanie stavebných povolení v roku 2020 má Maďarsko vyššie ako Slovenská a Česká republika. Najnižšie skóre dosiahli témy ako ochrana menšinových investorov či riešenie platobnej neschopnosti. Index vnímania korupcie v roku 2022 má skóre 42. Najvyššie skóre za posledných 10 rokov dosahoval v roku 2012. Index vnímania korupcie má v Maďarsku klesajúcu tendenciu. Túto skutočnosť môžeme zhodnotiť ako negatívum pre Maďarsko. Skóre ekonomickej slobody

Maďarska za 2023 je 64,1, vďaka čomu je jeho ekonomika 54. najľahodnejšou v indexe. Slovensko a Česká republika dosiahli vyššie skóre za rok 2023 čo môžeme tiež hodnotiť ako negatívum pre Maďarsko. Nižšie hodnotenie v Indexe ekonomickej slobody za rok 2023 majú vládne výdavky, fiškálne zdravie, bezúhonnosť vlády a sloboda práce. Pozitívne môžeme hodnotiť daňové zaťaženie, ktoré dosiahlo vyššie skóre ako daňové zaťaženie pri Českej a Slovenskej republike.

4.4 Poľsko

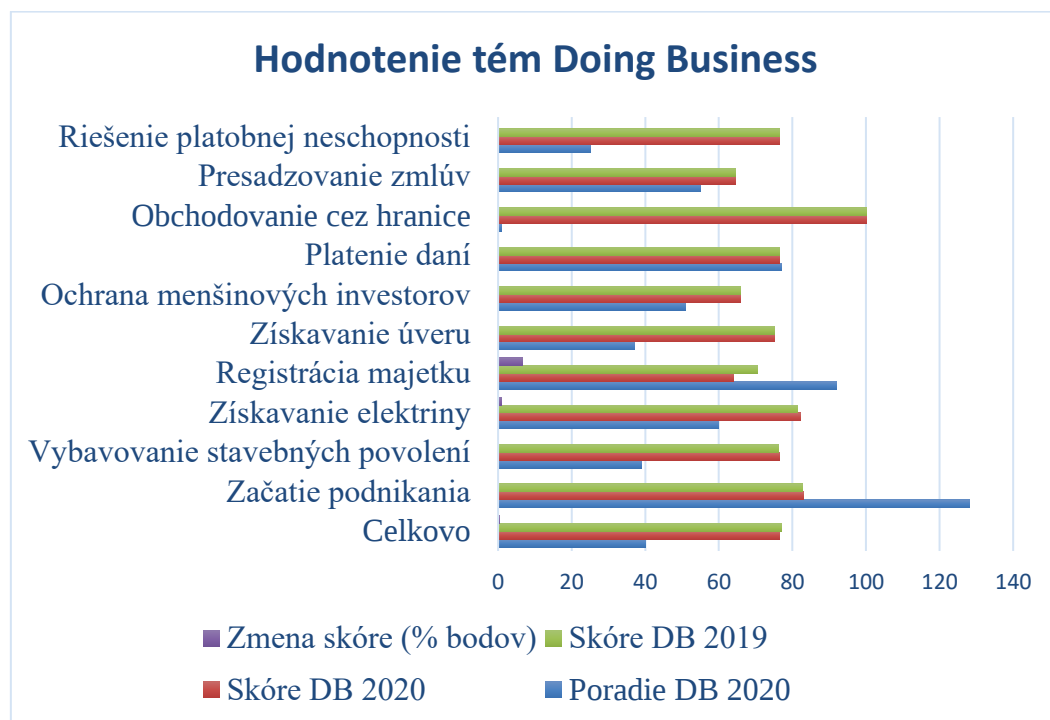
Poľsko v roku 2020 zrýchlilo získavanie elektriny implementáciou novej platformy služieb. V roku 2020 tiež sťažilo prevod nehnuteľnosti predĺžením času potrebného na podanie žiadosti o registráciu v katastri nehnuteľností a hypoték.

4.4.1 Doing Business

Tab. 10 Hodnotenie tém Doing Business Poľska

Témy	Poradie DB 2020	Skóre DB 2020	Skóre DB 2019	Zmena skóre (% bodov)
Celkovo	40	76,4	76,9	↓ 0,5
Začatie podnikania	128	82,9	82,8	↑ 0,1
Vybavovanie stavebných povolení	39	76,4	76,3	↑ 0,1
Získavanie elektriny	60	82,3	81,4	↑ 0,9
Registrácia majetku	92	63,9	70,5	↓ 6,6
Získavanie úveru	37	75,0	75,0	...
Ochrana menšinových investorov	51	66,0	66,0	...
Platenie daní	77	76,4	76,5	↓ 0,1
Obchodovanie cez hranice	1	100	100	...
Presadzovanie zmlúv	55	64,4	64,4	...
Riešenie platobnej neschopnosti	25	76,5	76,5	...

Zdroj: vlastné spracovanie podľa, Doing Business, 2020

Graf 7 Hodnotenie tém Doing Business Poľska

Zdroj: vlastné spracovanie podľa, Doing Business, 2020

Na tomto grafe môžeme vidieť, že medzi najvýhodnejšie oblasti z týchto 10 tém patrí napríklad, obchodovanie cez hranice, získavanie elektriny, začatie podnikania, ale aj vybavovanie stavebných povolení či platenie daní. Nevýhodou podľa Doing Business je v Poľsku registrácia majetku alebo presadzovanie zmlúv.

Začatie podnikania

Požiadavka na minimálny splatený vklad je vo výške 5 000 PLN. Zakladajúci spoločníci sa dostavia k notárovi, aby podpísali zakladateľskú listinu. Jedným z dokumentov, ktoré je potrebné predložiť, je dokument s uvedením všetkých zakladateľov spoločnosti a s uvedením výšky základného imania každého spoločníka. Podľa zákona musí každý zo zakladateľov urobiť vyhlásenie o tom ako bude kryť svoj podiel na základom imaní. Následne by mala správna rada vydať vyhlásenie, že všetky príspevky boli riadne zaplatené a základné imanie je pokryté. Poplatok za overenie spoločenskej zmluvy nesmie presiahnuť 10 000 PLN plus DHP. Od roku 2012 je zavedený nový systém alternatívny spôsob založenia. Systém však vyžaduje elektronický podpis, čo väčšina podnikateľov

nevyužíva. Online systém poskytuje aj vzor stanov, ktorý umožňuje úpravy len v obmedzenom rozsahu. Ďalej je potrebné vložiť splatený kapitál v banke. Otvorenie bankového účtu sa v jednotlivých bankách líši. Banky vždy vyžadujú stanovy spoločnosti. Niektoré banky si vyžadujú celý súbor registračných, štatistických a daňových osvedčení. Zákon stanovuje zakladateľom povinnosť splatiť celé základné imanie pred podaním návrhu na registráciu na Národný súdny register. Národný súdny register však nie je oprávnený aby overil, či takéto platby boli skutočne vykonané. Otvorenie účtu je bez poplatkov. Ďalším krokom je zápis do Národného súdneho registra vznik nového subjektu. Tento zápis je záväzný pre Daňový úrad, Sociálnu poisťovňu a Štatistický úrad. Novozaložené spoločnosti dostanú daňové identifikačné číslo a štatistické číslo do niekoľkých dní od registrácie na súde. Od roku 2015 začal fungovať online systém na zápis do Národného súdneho registra. Od 1. marca 2020 Budú musieť byť všetky prihlášky do Národného súdneho registra podané elektronicky. Registrácie trvá približne 4 týždne a poplatky za osobnú registráciu sú 500 PLN a za online registráciu 250 PLN plus 100 PLN za zverejnenie. Automaticky po registrácii do Národného súdneho registra sa informácie posielajú daňovému úradu. Na dokončenie registrácie na daňovom úrade musí podnikateľ do 21 dní od prvého zápisu podať formulár NIP-8, ktorý obsahuje doplňujúce informácie. Spoločnosť sa musí registrovať pre DPH do 7 dní pred začatím podnikateľskej činnosti podliehajúcej DPH. Ak spoločnosť plánuje vykonávať zahraničné obchodné aktivity v Európskej únii, musí sa registrovať ako platiteľ DPH v EÚ. Registrácie pre dane a DPH trvá 7 dní. Do 7 dní od nástupu prvého zamestnanca do zamestnania musí zamestnávateľ nahlásiť zamestnancov do sociálnej poisťovne. Registrovať sa musí firma a taktiež každý zamestnanec do 7 dní od nástupu do zamestnania. Registrácia je bez poplatkov a je možné ju poslať poštou alebo online.

Celkové náklady by nemali presiahnuť sumu 12 500 PLN, čo predstavuje 2 769 €. Pri zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným musíte v Poľsku splniť 5 postupov, ktoré trvajú približne 37 dní.

Vybavovanie stavebných povolení

Pri vybavovaní stavebných povolení v Poľsku musíte dodržať 12 postupov. Približný čas, ktorý vám vybavovanie povolení zaberie je 137 dní. Prvým krokom, ktorý musíte urobiť je získať povolenie od jednotky pre koordináciu projektovej dokumentácie (ZUDP). (ZUDP) sa stretáva raz za 3 týždne, aby analyzovala navrhovaný projekt. ZUDP zisťuje či je možné pripojenie k inžinierskym sieťam a či medzi sieťami nie je konflikt. Získanie tohto súhlasu

je možné vykonať súčasne s inými súhlasmi ešte pred získaním stavebného povolenia. Súhlas od ZUDP dostanete do 30 dní a je bez poplatkov. Bez kladného súhlasu nie je možné získať stavebné povolenie. V praxi si väčšina podnikov najíma súkromného geodeta, ktorý získa mapu od obce a urobí na nej potrebné aktualizácie. Náklady sú približne 2 000 PLN a potrebný čas 21 dní. Ďalší súhlas potrebujete získať od licencovaného sanitárneho odborníka, ktorý k projektu pripojí svoju pečiatku, meno a doložku. Tento súhlas stojí 750 PLN a potrebný čas pre získanie súhlasu je 7 dní. Potrebujete aj súhlas od odborníka na požiarnu bezpečnosť s licenciou. Súhlas stojí 1 000 PLN a získate ho do 3 dní. Následne môžete zaslať žiadosť o získanie stavebného povolenia na príslušný úrad architektonickej a stavebnej správy na magistráte spolu s potrebnými dokumentami. Celkové náklady sú približne 588,50 PLN. Zákonom stanovená lehota na vydanie stavebného povolenia je 30 dní, v praxi je to väčšinou okolo 65 dní. Spoločnosť si po získaní stavebného povolenia môže vybudovať prípojku na vodovodnú a kanalizačnú sieť. Náklady sa líšia vzhľadom na technické podmienky, približne 200 až 300 PLN. Vybudovanie prípojky zaberie väčšinou 5 dní. Spoločnosť musí oznámiť orgánu, ktorý vydal stavebné povolenie, začatie prác 7 dní vopred. Ďalej musí poskytnúť príslušnému orgánu informácie o stavebnom riaditeľovi, dozornom inšpektorovi a poskytnúť potrebné dokumenty. Ak spoločnosť predloží vyhlásenie o začatí prác na pripojení na vodovodné a kanalizačné prípojky, do 3 dní mestský úrad vypracuje zmluvu. Mestský úrad vykoná technickú kontrolu a pripojí objekt na vodovody a kanalizácie. Tento úkon je bez poplatkov. Pred začatím používania budovy, by spoločnosť mala informovať Štátnu hygienickú inšpekciu. Štátna hygienická inšpekcia do 14 dní vydá stanovisko z hygienického hľadiska. Súhlas je bez poplatkov a získate ho do 14 dní. Pred začatím používania budovy je taktiež potrebné informovať štátnu hasičskú službu. Hasičský zbor do 14 dní vydá stanovisko. Poplatok je 50 PLN. Je potrebné získať po dokončení stavby geodetický inventár. Náklady sú vo výške 2 000 PLN a potrebný čas sú 3 dni. Posledným krokom je získanie povolenia na bývanie, ktoré je za maximálny poplatok 135 PLN. K žiadosti je potrebné doložiť niekoľko dokumentov ako napríklad, originál stavebného denníka alebo potvrdenia o dokončení napojenia stavby na inžinierske siete. Po dokončení prác musí spoločnosť informovať orgán, ktorý stavebné povolenie vydal o plánovanom začatí používania stavby. Orgán vykoná kontrolu. Stavbu možno začať používať do 14 dní od upovedomenia orgánu o ukončení stavby, ak tento orgán do 14 dní od doručenia oznámenia nepodá námietky. V praxi sa kolaudačné rozhodnutie vydáva do 2-3 týždňov.

Celkové náklady na získanie povolení v Poľsku sú okolo 6 724 PLN, čo predstavuje 1 490 €.

Registrácia majetku

V praxi registrácia majetku zvyčajne trvá 137 dní a potrebujete splniť 6 postupov. Obe strany získajú z miestneho plánu územného rozvoja osvedčenie, aby si overili, že nehnuteľnosť nie je klasifikovaná ako poľnohospodárska nehnuteľnosť. Ak by išlo o poľnohospodársku nehnuteľnosť platili by určité obmedzenia pri prevode. Cena certifikátu je 17 PLN. Získať potvrdenie by ste mali do 14 dní. Ďalej potrebuje získať výpis z katastra, ktoré obsahujú potrebné informácie o charaktere pozemkov, hranice pozemku a evidenčné číslo. Náklady za elektronický výpis sú 50 PLN za tlačенý výpis sú 50 PLN a za výpis spolu z mapou v tlačenej forme 150 PLN. Predávajúci musí získať výpis z katastra nehnuteľností a výpis z hypoték. Týmto sa zisťuje či na nehnuteľnosti existuje hypotéka alebo nejaké vecné bremená. Cena úplného výpisu je 60 PLN. Ďalej musia kupujúci aj predávajúci získať firemný záznam z Národného súdneho registra. Cena za úplný výpis je 60 PLN. Zmluva o prevode alebo o trvalo užívaní nehnuteľnosti musí byť spísaná vo forme notárskej zápisnice. Náklady sú vo výške 7 617,5 PLN. Nevyhnutným krokom pri prevode nehnuteľností a na to, aby mohol vlastník využívať nehnuteľnosť je aktualizácia pozemkového a hypotekárneho registra. Poplatok je do 200 PLN a môže trvať až 120 dní.

Platenie daní

Platenie daní za rok 2020 v Poľsku dosiahlo skóre 76,4. V roku 2019 toto skóre bolo 76,5, čo predstavuje pokles. Toto skóre je najnižšie v porovnaní s predchádzajúcimi krajinami. Daň z pridanej hodnoty predstavuje 23 %. V porovnaní s Českou a Slovenskou republikou je toto percento vyššie a v porovnaní s Maďarskom nižšie. Daň z príjmu právnických osôb je rovnaká ako na Slovensku a v Českej republike a vyššia ako v Maďarsku.

Tab. 11 Platenie daní v Poľsku

Daň alebo povinný odvod	Zákonná sadzba dane	Základ dane
Príspevky na sociálne zabezpečenie	16,93 %	Hrubá mzda
Pracovný fond	2,45 %	Hrubá mzda
Daň z príjmu PO	19 %	Zdaniteľný zisk
Daň z nehnuteľností	0,89 PLN za meter štorcový pozemku a 22,66 PLN za meter štvorcový budovy	Plocha nehnuteľnosti
Dopravná daň	1 421 PLN za jednotku kamiónov vo vlastníctve	...
Zamestnanec- odvody na sociálne zabezpečenie	22,75 %	Hrubá mzda
Daň z paliva	-	Zahrnuté v cene paliva
Daň z pridanej hodnoty (DPH)	23 %	Z pridanej hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie podľa, Doing Business, 2020

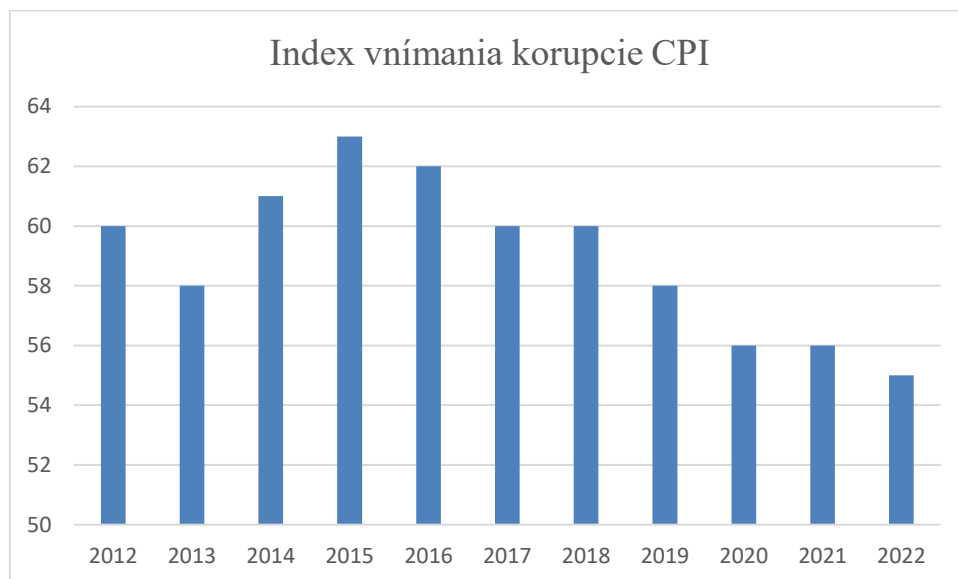
Riešenie platobnej neschopnosti

Podľa zákona je dlžník povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu do 2 týždňov odo dňa, kedy sa dlžník stane platobne neschopným. Praxi sa väčšina konkurzov rieši likvidáciou. Zákon obsahuje ustanovenia o reorganizácii, ale takéto konania sú veľmi zriedkavé. Spoločnosť do 2-3 týždňov pripraví žiadosť na reorganizáciu. Súd do 2 mesiacov návrh posúdi a vydá vyhlásenie o konkurze. Po zverejnení trvá až 2 mesiace, kým sa uskutoční prvá schôdza veriteľov. Účastníci schôdze väčšinou rozhodnú o tom, aby podnik pokračoval v prevádzke. Veritelia následne prihlásia svoje pohľadávky správcovi, ktorý vypracuje zoznam na schválenie súdu. Tento proces môže trvať niekedy až 11 mesiacov. Súd s najväčšou pravdepodobnosťou rozhodne o zrušení spoločnosti a vymenuje likvidátora. Likvidátor následne ocení majetok, čo môže trvať až rok, pretože všetci účastníci sa môžu vyjadriť k hodnote majetku. Po ocenení majetku likvidátor zorganizuje dražbu, prostredníctvom ktorej sa majetok predá. Proces dražby môže trvať aj 4 mesiace, keďže sa

konajú dve aukcie. Na druhej aukcii cena klesne o 30 %. Odmeny pre advokáta sú 3-6 %, odmeny správcovi 3 %, odmeny dražobníka 1 %.

4.4.2 Index vnímania korupcie CPI

Poľsko sa v roku 2022 v indexe vnímania korupcie umiestnilo na 45. mieste z 180 krajín sveta. V roku 2022 Poľsko dosiahlo skóre 55. V roku 2021 skóre Poľska bolo 56, čo predstavuje pokles o jeden bod.

Graf 8 Index vnímania korupcie Poľska

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa Transparency International, 2022.

Na grafe môžeme vidieť, že Index vnímania korupcie CPI dosahoval najvyššie skóre v roku 2015 a to 63. Z grafu ďalej môžeme vyčítať, že v roku 2022 dosahoval index najnižšie skóre za posledných 10 rokov a to 55. Od roku 2015 skóre Poľska postupne klesá.

4.4.3 Index ekonomickej slobody

Skóre ekonomickej slobody Poľska za rok 2023 je 67,7. Vďaka skóre, ktoré Poľsko v roku 2023 dosiahlo sa umiestnilo na 40. mieste v indexe. Skóre Poľska sa znížilo o jeden bod oproti minulému roku. Poľsko je na 23. mieste zo 44 krajín Európy. Nezamestnanosť v Poľsku je 3,2 %, inflácia (CPI) je 5,1 % a verejný dlh predstavuje 53,8%.

Tab. 12 Index ekonomickej slobody Poľska

Pravidlo zákona		Vládna veľkosť	
Vlastnícke práva	72,7	Daňové zaťaženie	73,2
Súdna činnosť	52,7	Vládne výdavky	40,0
Bezúhonnosť vlády	60,2	Fiškálne zdravie	78,1
Regulačná činnosť		Otvorené trhy	
Sloboda podnikania	74,8	Sloboda obchodu	78,6
Sloboda práce	55,4	Investičná sloboda	80,0
Peňažná sloboda	76,7	Finančná sloboda	70,0

Zdroj: vlastné spracovanie, podľa heritage foundation, 2023

Poľsko má dynamické podnikateľské prostredie, vďaka konkurenčnému podnikateľskému prostrediu, ktoré je podporované politickou stabilitou. Celkový právny štát je Poľsku dobre hodnotený. Nižšie hodnotenie má efektívnosť súdnictva, ale napriek tomu sa nachádza nad svetovým priemerom spolu s vlastníckymi právami a bezúhonnosťou vlády. Najvyššia sadzba dane v Poľsku fyzických osôb a právnických osôb je 32 percent a 19 percent. Daňové zaťaženie je 36,0 percenta HDP. Vládne výdavky dosahujú skóre 40,0 za rok 2023. V porovnaní s fiškálnym zdravím a daňovým zaťažením majú vládne výdavky pomerne nižšie skóre. Na zefektívnenie zakladania podnikov boli prijaté opatrenia. Tempo reforiem sa však spomalilo. Zákoníky práce sú pomerne prísne, čo sa odzrkadľuje aj na dosiahnutom skóre slobody práce. Obchodne vážená priemerná colná sadzba je 3,2 percenta a v platnosti je viac ako 600 netarifných opatrení nariadených EÚ, ako aj pri už vyššie spomínaných štátoch. Sloboda obchodu, investičná sloboda ako aj finančná sloboda sú nad svetovým priemerom.

Zhrnutie

V indexe Doing Business za rok 2020 dosiahlo Poľsko skóre 76,4. Toto skóre je najvyššie za rok 2020 v porovnaní s Maďarskom, Slovenskou republikou a Českou republikou. Najlepšie hodnotenie majú témy obchodovanie cez hranice, začatie podnikania a získavanie elektriny. Najnižšie hodnotenie majú témy registrácia majetku a presadzovanie zmlúv. V porovnaní z predchádzajúci krajinami má skóre pre vybavovanie stavebných povolení najvyššie Poľsko. V roku 2022 dosahoval Index vnímania korupcie najnižšie skóre

za posledných 10 rokov a to 55. Od roku 2015 skóre Poľska postupne klesá. Ak si porovnáme dosiahnuté skóre pre tento index za rok 2022 s ostatnými krajinami, tak Poľsko obsadí druhé miesto. Vďaka skóre, ktoré Poľsko v roku 2023 dosiahlo sa umiestnilo na 40. mieste v Indexe ekonomickej slobody. Celkové skóre Poľska je nad svetovým a regionálnym priemerom. Nižšie hodnotenie v Indexe ekonomickej slobody za rok 2023 majú vládne výdavky, bezúhonnosť vlády a sloboda práce rovnako ako aj pri predchádzajúcich krajinách.

5 Diskusia

V tejto časti sa budeme venovať porovnávaniu výsledkov, ktoré sme získali pomocou nami stanovených indexov.

Začneme porovnávaním výsledkov, ktoré sme získali prostredníctvom indexu Doing Business. Najvyššie celkové skóre dosiahlo Poľsko za ním nasleduje Česká republika potom Slovenská republika a nakoniec Maďarsko. Prostredníctvom tohto indexu sme si bližšie popísali začatie podnikania, vybavovanie stavebných povolení, registráciu majetku, platenie daní a riešenie platobnej neschopnosti. Slovensko dosiahlo najvyššie skóre pri registrácii majetku a to 90,2. Česká republika dosiahla najvyššie skóre pri platení daní a pri riešení platobnej neschopnosti. Maďarsko dosiahlo najvyššie skóre pri začatí podnikania. Poľsko dosiahlo najvyššie skóre pri vybavovaní stavebných povolení.

Pri zakladaní podniku dostalo najvyššie skóre Maďarsko, pretože čas potrebný pre založenie spoločnosti je 7 dní čo je najmenej z týchto krajín a náklady sú približne od 300 do 711 €. Za Maďarskom je hneď na druhom mieste Slovensko. Na Slovensku sa náklady na založenie spoločnosti s ručením obmedzeným pohybujú od 150 do 250 €, ale potrebný čas je približne 3 týždne. Pri vybavovaní stavebných povolení malo najvyššie skóre Poľsko. V Poľsku na vybavenie povolení potrebujete 137 dní a náklady sú okolo 1490 €. Na Slovensku potrebujete viac ako dvakrát toľko času a náklady sú okolo 1516 €.

Na základe týchto výsledkov môžeme zhodnotiť, že založenie podniku na Slovensku je výhodne aj keď založenie trvá približne 3 týždne, ale náklady na založenie podniku sú najnižšie z týchto krajín. Vybavenie stavebného povolenia na Slovensku je výhodne z hľadiska nákladov, ale z časového hľadiska je najnevýhodnejšie z týchto krajín. Najnevýhodnejšie podľa tohto indexu je založenie podniku v Českej republike. Vybavovanie stavebných povolení je taktiež najnevýhodnejšie v Českej republike. Výhodou Českej republiky oproti Maďarsku, Slovensku a Poľsku je daňové zaťaženie a riešenie platobnej neschopnosti. Daňové zaťaženie je nevýhodou na Slovensku a v Maďarsku. Riešenie platobnej neschopnosti je najväčšou nevýhodou v Maďarsku a za ňou nasleduje hneď Slovensko.

Ďalší Index, ktorý sme skúmali bol Index vnímania korupcie. Na základe získaných informácií môžeme povedať, že najlepšie sa umiestnila Česká republika. V roku 2022 dosiahla skóre 56 čo je najviac z týchto krajín, taktiež za posledných 10 rokov si držalo pomerne stabilné skóre. Druhé najvyššie skóre za rok 2022 dosiahlo Poľsko a to 55, ale od

roku 2015 má Index vnímania korupcie klesajúcu tendenciu. Slovensko dosiahlo skóre 53 a vývoj za 10 rokov môžeme kladne hodnotiť, keďže v súčasnosti má najvyššie skóre za posledných 10 rokov. Vývoj Indexu vnímania korupcie na Slovensku za posledných 10 rokov pripomína tvar sínusoidy. Maďarsko dosiahlo skóre 42 čo je najmenej z týchto krajín a jeho vývoj za posledných 10 rokov má klesajúcu tendenciu.

Posledný index, s ktorým sme pracovali je Index ekonomickej slobody. Najlepšie sa v tomto indexe umiestnila Česká republika. Na druhom mieste je Poľsko, ktoré dosiahlo skóre 67,7, ale je až 40. najslobodnejšou krajinou. Maďarsko dosiahlo nižšie skóre ako Poľsko a to 64,1 a je 31. najslobodnejšou krajinou. Slovensko dosiahlo zase vyššie skóre ako Maďarsko a to 69,0, ale je 33. najslobodnejšou krajinou.

Ciele práce boli naplnené. Prínosom pre Slovensko, by mohlo byť zjednodušenie vybavovanie stavebných povolení a tiež prijatie reformy pre zlepšenie daňového zaťaženia.

Záver

V bakalárskej práci sme sa zamerali na skúmanie podmienok pre založenie podniku v krajinách V4. Na skúmanie podmienok sme využili indexy ako Doing Business, Index vnímania korupcie a Index ekonomickej slobody.

Výhodou Slovenska sú nízke náklady pri zakladaní podniku a tiež pomerne nízke náklady pri vybavovaní stavebných povolení. Veľkou nevýhodou v porovnaní s ostatnými krajinami je čas potrebný pri vybavovaní stavebných povolení. Čas potrebný pre založenie podniku je pomerne nízky v porovnaní s Poľskom a Českou republikou. Medzi nevýhody môžeme zaradiť daňové zaťaženie a tiež riešenie platobnej neschopnosti.

V Indexe vnímania korupcie sa Slovensko umiestnilo až na treťom mieste za rok 2022. Kladne môžeme hodnotiť skutočnosť, že skóre pri tomto indexe za rok 2022 je najvyššie za posledných 10 rokov.

V Indexe ekonomickej slobody sa Slovensko stalo za rok 2023 33. najslobodnejšou krajinou. Ak si porovnáme poradia týchto štyroch krajín tak Slovensko bude na treťom mieste, ale keď si porovnáme dosiahnuté skóre za rok 2023 tak Slovensko bude na druhom mieste.

Poľsko sa umiestnilo na prvom mieste v Indexe Doing Business aj v Indexe vnímania korupcie a na štvrtom mieste v Indexe ekonomickej slobody.

Česká republika sa umiestnila na druhom mieste v Indexe Doing Business aj v Indexe vnímania korupcie. V Indexe ekonomickej slobody je Česko na prvom mieste.

Slovenská republika sa umiestnila na treťom mieste v Indexe Doing Business aj v Indexe vnímania korupcie. V Indexe ekonomickej slobody je Slovensko tiež na treťom mieste.

Maďarsko sa umiestnilo na štvrtom mieste v Indexe Doing Business aj v Indexe vnímania korupcie a na druhom mieste v Indexe ekonomickej slobody.

6 Bibliografia

Doing Business, 2020. Economy Profile Czech Republik. [Online]. [cit.01.05.2023].
Dostupné na: https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/czech-republic#DB_sb

Doing Business, 2020. Economy Profile Hungary. [Online]. [cit.03.05.2023]. Dostupné na:
https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/hungary#DB_sb

Doing Business, 2020. Economy Profile Poland. [Online]. [cit.05.05.2023]. Dostupné na:
https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/poland#DB_sb

Doing Business, 2020. Economy Profile Slovak Republik. [Online]. [cit.24.04.2023].
Dostupné na: https://archive.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/slovakia#DB_sb

Heritage Foundation, 2023. 2023 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM, CZECHIA.
[Online]. [cit.07.05.2023]. Dostupné na:
<https://www.heritage.org/index/country/czechrepublic>

Heritage Foundation, 2023. 2023 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM, HUNGARY.
[Online]. [cit.07.05.2023]. Dostupné na: <https://www.heritage.org/index/country/hungary>

Heritage Foundation, 2023. 2023 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM, POLAND.
[Online]. [cit.07.05.2023]. Dostupné na: <https://www.heritage.org/index/country/poland>

Heritage Foundation, 2023. 2023 INDEX OF ECONOMIC FREEDOM, SLOVAKIA.
[Online]. [cit.07.05.2023]. Dostupné na: <https://www.heritage.org/index/country/slovakia>

HOLIENKA, Marian. PODNIKANIE. [Online]. [cit.15-12-2022]. Dostupné na:
https://www.fm.uniba.sk/fileadmin/fm/Veda/projekty/GUESSS/Holienka_2018_2_pre_CD.pdf

JENČÍKOVÁ, Štefánia. 2005. Hodnotenie podnikateľského prostredia. Košice: Technická univerzita v Košiciach, Ekonomická fakulta Nĕmcovej 32, Košice.(s. 135-139). [Online].
[cit.28-01-2023].Dostupné na:
<http://www3.ekf.tuke.sk/work/Konferencia%20Herlany/zbornikCD/doc/Jencikova.pdf>

MAJDÚCHOVÁ, Helena a kol. Podnikové hospodárstvo. 1.vyd., Wolters Kluwer SR s.r.o., marec 2018. 422 s. ISBN 978-80-8168-806-5

NADACIA F.A. HAYEKA, 2013. Index ekonomickej slobody. [Oline]. [cit.28-01-2023].
Dostupné na: https://www.hayek.sk/wp-content/uploads/2013/01/ies_2013.pdf

PAPULA, Jozef a kol. Ako začať a úspešne podnikat': Podnikateľské príbehy, vízie, stratégie a modely. 1.vyd., Wolters Kluwer SR s.r.o., február 2018. 280 s. ISBN 978-80-7552-986-2

Tatrabanka, 2022. Ako založiť s.r.o.? Pozrite si podmienky a postup. [Online]. [cit.16-04-2023]. Dostupné na: <https://www.tatrabanka.sk/sk/business/navigacia-podnikatela/zaciatok-podnikania/blog/zalozenie-sro-postup/>

The Word Bank Group, 2022. Methodology. [Online]. [cit.28-01-2023]. Dostupné na: <https://archive.doingbusiness.org/en/methodology>

Transparency International, 2022. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX, CZECHIA. [Online]. [cit.05.05.2023]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/cze>

Transparency International, 2022. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX, HUNGARY. [Online]. [cit.05.05.2023]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/hun>

Transparency International, 2022. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX, POLAND. [Online]. [cit.05.05.2023]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/pol>

Transparency International, 2022. CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX, SLOVAKIA. [Online]. [cit.05.05.2023]. Dostupné na: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022/index/svk>

ZÁPLETALOVÁ, Šarka, 2016. Podnikateľské prostredí. Online. Karviná: Slezská univerzita v Opavě Obchodně podnikateľská fakulta v Karviné. [Online]. [cit.15-12-2022]. Dostupné na: https://is.slu.cz/el/opf/leto2021/PEMNKBEN/um/Podnikatelske_prostredi-distanci-opora_OPF_2020.pdf